

• A • S • D •

Obsah 3. čísla 11. ročníku - 1979

Za koho mne pokládáte?

Podmínky spasení

Otec všemohoucího

Jeden z vás

Návštěva červeného města

Mojžíš u hořícího keře (3)

Najdeme dnes
šťastnou rodinu?

Zapomenutý Kristus (9)

Prášky na spaní
nejsou nejlepší řešení

Jubalovy nástroje

Vy se ptáte — my odpovídáme

ZNAMENÍ DOBY

Vďačne spomíname

V augustových dňoch zvykneme vďačne a s úctou spomínať zrod významnej udalosti našich národných dejín, Slovenské národné povstanie. Bol to hrdinský a statočný zápas života so smrťou.

Zaspomínajme sa trochu aj teraz, z odstupu 35 rokov, na časy zašlé, kruté, na strachom vyjavené oči blízkych, na hrdinov postavených k múru. Vtedy sa osudy trpetelov zliali akoby v jedno. Bolo tu jedno zlo, jedno utrpenie, jedna príčina: vojna! Bolo tu však aj jedno pranie, jedna túžba, jedna nádej a jeden jasný cieľ: mier! Nádej bola v boji a boj bol v nádeji na slobodu. A naše hory i naša zem prikryli nežne tých, čo padli dolu tvárou, lúčnou trávou, skorocelom, boľhojom a trvalým pokojom.

Slovenské národné povstanie bolo najväčším revolučným vystúpením slovenského ľudu v jeho dovtedajších dejinách. Najvýraznejším aktom proti bezpráviu a násiliu a manifestom za nový život Slovákov v novom Československu. Táto veľká a hrdinská udalosť začala formovať nové historické povedomie národa. Statočný zápas nášho ľudu dokázal svetu, že hoci malý, tento národ v boji proti fašizmu nijako nie je najmenší v rodine európskych národov.

Za tzv. Slovenského štátu boli sme aj my adventisti siedmeho dňa zakázaní a prenasledovaní. Slovenské národné povstanie však prebudilo v nás novú nádej, že po národnom, politickom i náboženskom útlaku svitne zase sloboda. Uvedomovali sme si, že ešte potrebie vojnová láva, že ešte aj pochovávať budeme so zaslzeným zrakom, ale po spravедlivom boji a po víťazstve účastníkov SNP nad zrúcaninami starého sveta rozkvitnú kvety slobody! Tohto statočného boja sa zúčastnilo aj veľa členov našej cirkvi zvlášť na strednom, severnom a východnom Slovensku. Verili sme, že divý orkán prejde, ako keď sa zrútil Goliáš, pomíne zúrivosť cudzích votrelcov. Káinova hrčavá palica dopadne na jeho vlastnú hlavu. Noc bola dlhá, ale sen sa splnil, veľký sen o svitaní...!

V našich horách, mestách a dedinách zaznela pieseň mieru a naša potupená, krvavená zem rozkvitla zasa kvetmi slobody! A z krvi statočných synov našej vlasti zrodila sa sloboda a šťastie. Koľko však bolo tých, čo neuzreli nikdy svoj oslobodený kraj!

Slovenské národné povstanie však nezanechalo v nás len spomienky na tvrdé zápasy a obeť, ktorými bola vykúpená naša sloboda; zanechalo v nás aj odkaz, aby sme si túto krvou vlastencov a bojových bratov vykúpenú slobodu vážili, milovali a ak bude treba ju aj bránili!

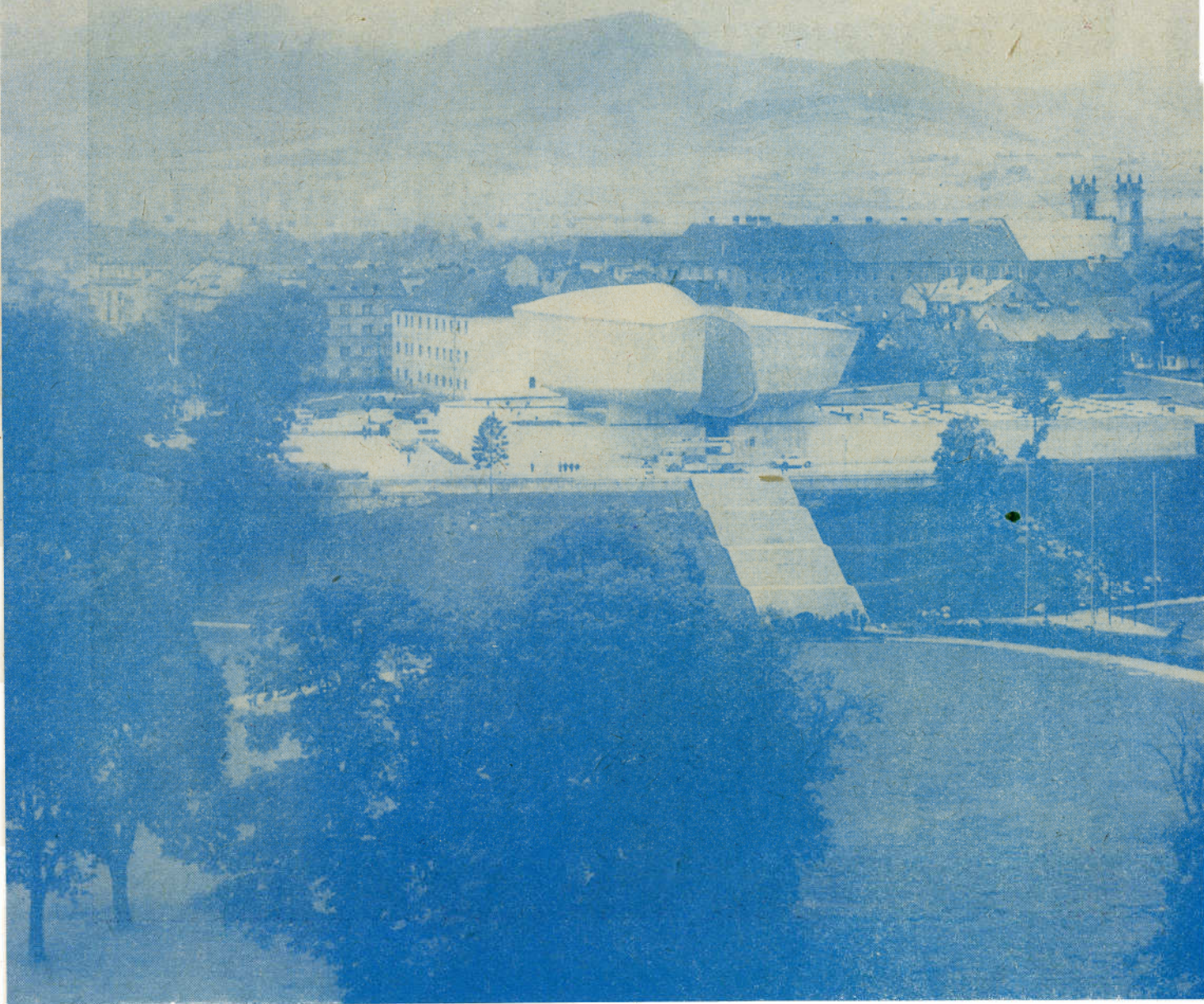
Dnešná medzinárodná situácia nám nedovoľuje neutralitu v otázke úcty k ľudskej dôstojnosti a mieru. Odkaz Písma je veľmi jasný: „Lebo ten, kto chce milovať život a vidieť dobré dni, ... nech sa odchýli od zlého a činí dobré; nech hľadá pokoj a stíha ho“ (1 Petr 3,10-11). Tento odkaz zaväzuje nás všetkých!

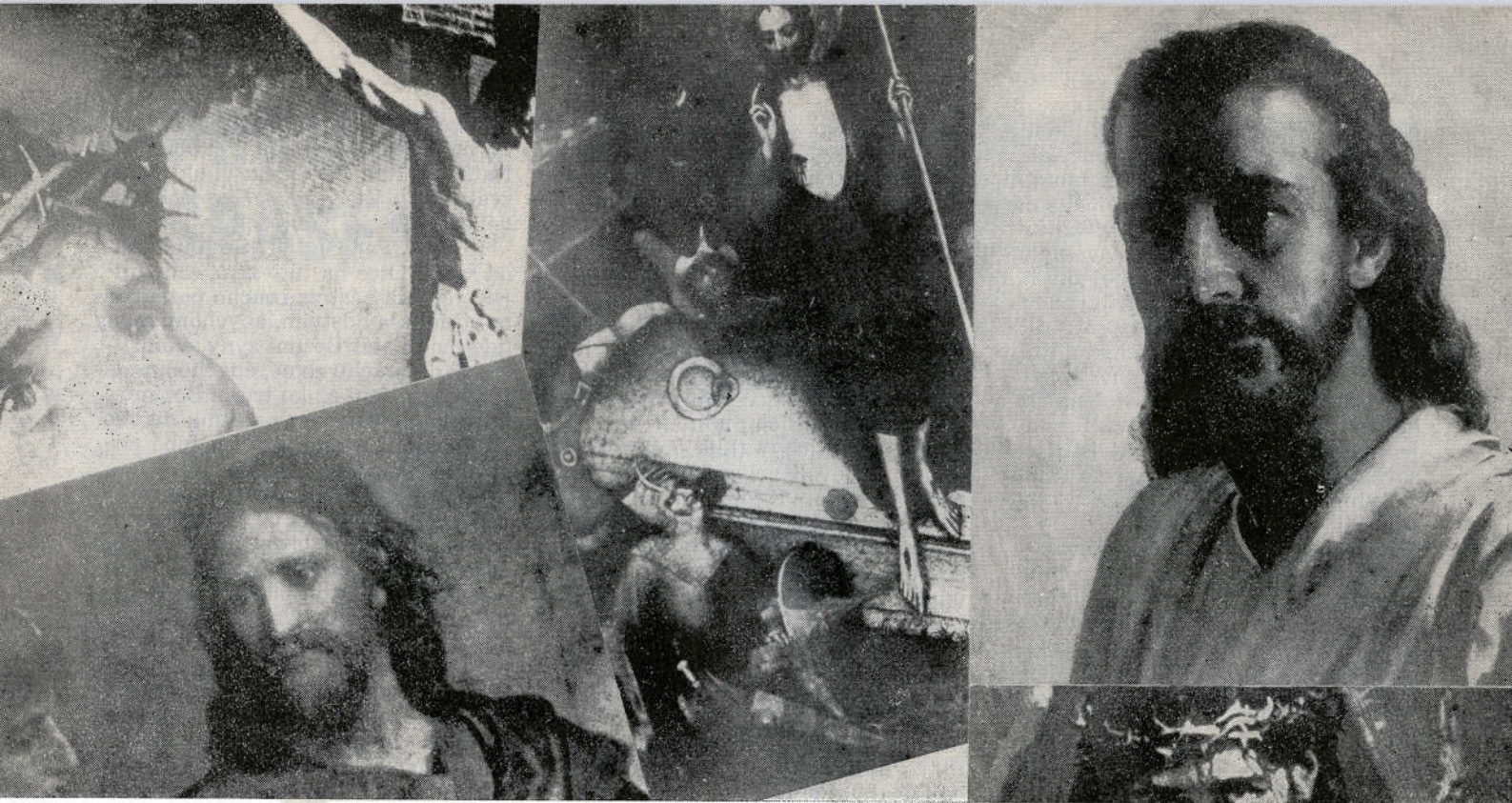
Viera v Ježiša Krista zbavuje človeka akéhokoľvek démonizmu. Podmienkou pokoja je odzbrojiť ľudské srdce od nenávisti a hnevu. Z tohto dôvodu stojíme dnes pred veľkou úlohou. Je na nás, aby sme tento čas tvorivo využili. Aby sme pozdvihli svoj protestný hlas proti nenávisti a ľudskej zlobe, proti vojnovému nebezpečenstvu a aby sme predstavili tomuto svetu Ježiša Nazaretského ako Knieža pokoja!

Boh je odhodlaný bojovať proti hriechu a smrti, za víťazstvo lásky a pokoja. Sme na strane Božej? Ak áno, urobme všetko pre to,

aby nás už nikdy zo sna hukot sirén nezobúdzať,
aby tráva našich lúk bola vždy zelená
a nie krvou sfarbená,
aby voda bola stále priehľadná,
aby dúha mala všetky farby čisté,
aby boli rána vždy pokojné a isté...!

Gašpar Lovaš

ZA KOHO MNE POKLÁDÁTE?

KAREL NOWAK

Před lety jsem navštívil manželský pár již v pokročilém podzimu života. Zvláště stará paní ráda vyprávěla a bylo toho mnoho. Mnoho zažila, viděla, poznala. Lidé její jméno vyslovovali s uznáním. Celý svůj pohnutý život zasvětila službě druhým. Měla také svou filozofii, svůj názor na život. Během hovoru došlo i na otázky náboženství. S námahou vstala a odšourala se do vedlejšího pokoje. Za chvíli mi podávala rozevřenou knihu.

„Podívejte se.“

Zvláštní obrázek mladé mužské tváře. Umělec by možná skepticky prohlásil: kýč, malůvka nebo něco podobného. Já jsem se však na ni musel dívat dlouho. Z tváře vyzařoval takový pokoj, tolik dobroty, ušlechtilosti a lásky...

„Jak byl krásný,“ vyrušil mne z přemýšlení pohnutý hlas staré paní. Otočil jsem se k ní. Po vrásčitých tvářích si zvolna hledaly cestu slzy. Ty dvě lidské tváře — obraz a slzy v očích staré paní. Bezděky jsem vyslovil otázku: „Kdo to je?“

„No přece Kristus... ten velký...“ Myslím, že jsem ani moc nevnímal, co vyprávěla dál. Nepamatuji si. Proμίtlý se mi ty různé obrazy a podobizny Ježíše Krista, které jsem kdy viděl. Hezké i méně hezké, prosté lidové výtvary i sopekturey Michelan-

gelovy, obrazy nesoucí stopy staletí i umění našich dnů. Kolik lidí se už vlastně pokoušelo zobrazit, popsat, namalovat Ježíše Krista? Kolik různých názorů jsem už také slyšel. Možná, že je jich ještě více než těch viditelných zobrazení. Škoda, že dnes nemohu položit tutéž otázku staré paní ještě jednou.

Kdo byl Ježíš Kristus? Nejmoudřejší člověk, který kdy na světě žil. Největší učitel myšlení, příklad, vzor morálního, ušlechtilého života. Jedněmi zavrhován, odmítán, jinými obdivován, ctěn jako legendární postava, nejmodernější z moudrých, nepřekonaný divotvůrce, muž tragické bolesti...

Ve známé Renanově knize „Ježíšův život“ je napsáno: „Ta vznešená osobnost, která stále určuje osud světa, může nést přívlastek „božský“. Ne proto, že by Ježíš v sobě zahrnoval všechno božské, ale proto, že umožnil lidstvu velký krok směrem k božskosti. Ježíš nebude nikdy překonán. Všechny věky budou vždy znovu prohlašovat, že se mezi lidskými syny nenarodil nikdo větší.“ Tento spisovatel, a v mládí po určitou dobu posluchač teologie, vytvořil svou vlastní kristovskou legendu. Ježíš se podle ní narodil v Nazaretě. Zázraky Renan vykládal jako triky šikovného eskamotéra. Pečlivě se zastavil před

všemi nadlidskými projevy. Nikdy nedošel k tomu, aby v Ježíši poznal Boha, kterým skutečně byl. Jeho přítel zaznamenal zvláštní modlitbu, kterou Renan adresoval Bohu: „Už mi konečně řekni ano, nebo ne.“ Nestalo se nic, co by mohl považovat za odpověď. Proto sám později napsal: „Byl jsem v kostele a modlil jsem se ke Kristu, ale on mi nic neodpověděl.“

„Boží podvod — nechá se milovat jako nesmrtelný v osobě podobné smrtelníkům,“ prohlásil jeden z velkých francouzských biologů. Ale jiný výrok téhož vědce přece jenom prozrazuje kus dobré víry: „Přesto přese všechno nejsem takový hlupák, abych si byl ve svých závěrech naprosto jistý.“ Vážím si tohoto upřímného doznání trhliny v jeho popírání Boží existence.

Jiní nevěřící otevřeně přiznali, že by si přáli mít víru, kterou vlastně nikdy osobně nepoznali. Jeden z nich napsal: „Kdyby Bůh existoval, kdybych tak jenom mohl věřit, že existuje, byl bych neskonale šťastný. Nemohl bych se zajímat o nic jiného než o něj.“

Pro úplnost bych měl tlumočit také hlas těch, kteří pod vlivem Boží moci došli od popírání k živé víře. Samuel Stehman popsal ve své knize „Bůh, kterého jsem neznal“ první nesmělé krůčky nově vzniklé víry. „V určitém

okamžiku jsem začal v Ježíši Kristu vidět více, než dokonalého člověka. To, co mě fascinovalo víc než morální vzor — byla láska, která přemáhá násilí — ten úžasný paradox vítězné oběti — utrpení, které se stává učitelem šťastného života. Lidé jej zavrhlí, ač byl jejich nadějí. "O první smlouvě mezi Bohem a lidmi napsal: „Cílem této smlouvy byl příchod Ježíše Krista, Spasitele podle židovských proroctví. Tehdy byla nastolena nikoli nová smlouva, ale nová forma jediné smlouvy. V Ježíši Kristu je smysl celé bible, bez něj bible nemá smyslu. To je bod, kde se božství spojuje s lidstvem."

Kdo to je ten Ježíš? Dostojevský, ruský spisovatel mimořádně pohnutého života, byl ve vztahu k Ježíši Kristu ochoten překročit i hranice logiky: „Kdyby bylo skutečně dokázáno, že v Kristu není pravda, raději bych zůstal s Kristem než s pravdou.“ Naštěstí takové dilema nikdy nenastane, protože Kristus a pravda je totéž.

Velký křesťan naší doby a bojovník za práva černochů, Martin Luther King, prohlásil: „Dnes je církev nucena hlásat, že pouze Boží Syn, Ježíš Kristus, je nadějí lidstva ve všech problémech osobních i sociálních, se kterými se setkáváme."

Podobně prohlášení měl kdysi vyjádřit i císař Napoleon: „Alexandr, Ceasar, Karel Veliký a já jsme vytvořili velké říše. Na čem však byly založeny? Na síle. Ale před staletími založil Ježíš Kristus říši postavenou na lásce a ještě dnes jsou ochotni pro něj umírat milióny lidí."

Mohl bych ještě jmenovat mnoho jiných názorů na Ježíše Krista. Od rozchodného popírání přes váhavé mlčení, uznání, obdiv až po fanatické unešení. Bylo by jich velmi mnoho.

Byli lidé lépe informovaní nebo měli jednotnější názor na osobnost Ježíše Krista tehdy, když žil na zemi? Evangelium Jana popisuje první setkání Mistra s těmi, kdo se měli později stát jeho učedníky. Hovoří o dvou bratrech, o Ondřeji a Šimonovi. Dále o Filipovi, který přivedl svého přítele Natanaele. Tomu stačilo vidět Ježíše a slyšet několik slov, aby pochopil největší zjevení a zvolal: „Mistře, ty jsi Boží Syn, ty jsi král Izraele." (Jan 1,49) To je podle evangelisty Jana první prohlášení bez váhání a pochybností, že Ježíš je Bohem. To bylo brzy po jeho křtu. Synové Zebedeovi se připojili k nové skupině okolo Ježíše. Další měli teprve přijít.

Všichni viděli zázraky, slyšeli slova neobyčejné moudrosti, která Ježíš pronášel. Ale jak se oni dívali na Ježíše? Jaký byl jejich vlastní názor? Kým byl pro ně ten nový Rabbi? Ja-

ké stanovisko zastávala tehdejší veřejnost?

Člověk, kterého vůdcové židovské velerady obvinili jako podvodníka a lháře, se zřejmě nemohl všeobecně těšit dobré pověsti. Bible hovoří také o Ježíšových bratřích, kteří nebyli vůbec přesvědčeni o jeho božské moci. A přesto lidé viděli Ježíše, jak uzdravuje nemocné a postižené, jak stonásobně rozmnožuje několik chlebů. Jednou dokonce řekl hříšné ženě, která klečela u jeho nohou: „Jsu ti odpuštěny hříchy" (Luk 7,48). Přítomní reagovali velice bezprostředně, začali si říkat: „Kdo to jen je, že dokonce odpouští hříchy?" (Luk 7,49) Nezapomeňme, že i tehdy lidé věděli, že pouze Bůh má možnost a právo odpouštět hříchy.

Samotné apoštoly zřejmě nepřekvapilo, když jim Ježíš položil otázku: „Za koho mne pokládáte?" (Mat 16,15) Tito mužové jej denně doprovázeli, slyšeli jeho učení, byli svědky mnoha zázraků. Byli také přesvědčeni, že žádný člověk nemůže konat to, co konal Ježíš. Není to přece jen ten slíbený Mesiáš, proroky zvěstovaný vysvoboditel utlačovaných? Ale každý osvoboditel přece potřebuje vojsko, aby mohl prosadit svou vládu a vyhnat utlačovatele. Osvoboditel nechodí ve skromném šatu, nevyhledává nemocné a zarmoucené. Něco tu nesouhlasí. Ne, Ježíš není obyčejný člověk, ale jako zaslíbený Spasitel také nevypadá. Kdo ví? V té době se hodně mluvilo o tom, že někteří proroci vstali z mrtvých. Že by to přišel znovu Eliáš, aby pokračoval v díle nápravy nebo snad Jan Křtitel, jehož hlas umlčel kat v Herodesově vězení, aby znovu volal ku pokání, křtil a oznamoval blížící se království Boží? Snad by to mohl být i samotný Mojžíš, zvěstovatel nového zákona, lépe odpovídajícího situaci.

Židé jen velmi těžko připouštěli Ježíšovo božství. I dnes jsou mezi nimi mnozí nadšení obdivovatelé člověka — Ježíše, ale odmítají myšlenku, že je to Bůh, který se stal člověkem pro naše spasení. Nejsou to jenom židé a mohamedáni, kteří naprosto odmítají jakékoli nadpřirozené Ježíšovo vtělení. Ostatně to byl také hlavní bod obžaloby židovských kněží proti Ježíšovi. S problémem Ježíšova božství se setkáváme stále znovu. Uvěřit a přijmout není dnes o nic snazší než tehdy. I mnozí z těch, kdo se upřímně snaží být věřící, narážejí v tomto bodě na překážky a téměř neodstranitelné předsudky. Kam zařadit Ježíše Krista? Kdo to vlastně byl?

„Za koho mne pokládáte vy?" ptal se Ježíš. První odpověděl Šimon Petr. Uměl vždy jako první promluvit, natáhnout ruku, prohlašovat nebo do-

kazovat odhodlání a lásku, lásku tolik horoucí a tolik křehkou. Podobně jako Natanael řekl to, co mu vnukl Duch svatý: „Ty jsi Kristus, Syn Boha živého."

Kdo jsi, Pane Ježíši? Sestoupil jsi od svého Otce na tuto zem, zaměnil jsi královský šat za roucho pozemšťana. Oděl ses lidstvem, abychom se my lidé mohli stát Božími syny. Ponižil ses až do prachu země, abychom mohli být povýšeni až ke trůnu Božímu. Stal ses nejchudším na zemi, nikoho jsi neodmítl a těm, kteří k tobě pokorně přišli, jsi vždy odpustil.

Spal jsi v cizích jeslích, plaval ses v cizí lodi, jel jsi na cizím oslátku a byl jsi pohřben v cizím hrobě. Neměl jsi nejvyššího vzdělání tohoto světa, nestál jsi o lidskou přízeň. Když jsi byl dítětem, zneklidnil jsi krále, když jsi byl chlapcem, udivil jsi doktory, když jsi byl mužem, otrásl jsi celým národem, i samotnými základy římského impéria. Ovládal jsi zákony přírody, chodil jsi po vlnách moře, tišil jsi bouři, sytil jsi z mála tisícové zástupy, uzdravoval jsi bez lékařů, křísil jsi mrtvé. Nepřátelé tě nemohli přemoci, satan tě nemohl zničit, ani hrob tě nemohl zadržet. Nade vším jsi zvítězil.

Nenapsal jsi jedinou knihu, ale do největších knihoven světa by se nevešly knihy, které byly o tobě napsány. Nesložil jsi žádnou píseň, ale svou odpouštějící láskou jsi rozezvučel písně chvály více než všichni básníci světa. Nezřídil sis lékařskou ordinaci, ale uzdravil jsi více nemocných duší než tisíce jiných lékařů. Nevelel jsi žádné armádě, nedobyl železem ani píď země, a přece žádný vojevůdce neměl tolik dobrovolníků, jako ty. Žádný nedobyl tolik zemí a nepřemohl tolik nepřátel jako ty — láskou. Mocí své lásky, poselstvím evangelia jsi přetvořil svět.

Lidé, kteří si Ježíše vážíte, kteří ho obdivujete, vy Renanové, myslitelé, vědci, císařové, spisovatelé, umělci, i vy lidé bez vlastního názoru a přesvědčení — nikdy jste neřekli a nenapsali nic důležitějšího, než je vyznání Šimona Petra. A my, kteří se považujeme za věřící, nebo snad stojíme stranou, my kteří ještě žijeme a můžeme tedy myslet a mluvit, skončujme s nejistotou, zavrhněme i ty nejmenší pochybnosti a opakujme s apoštolem to překrásné vyznání: „Pane, ty jsi Kristus, Syn Boha živého."

PODMÍNKY SPASENÍ

Podmínky věčného života jsou nyní právě takové, jaké byly vždy — právě takové jaké byly v ráji před pádem našich prvních rodičů — dokonalá poslušnost zákona Božího, dokonalá spravedlnost. Kdyby byl věčný život zaručen na základě jakékoli jiné podmínky, pak by bylo ohroženo štěstí celého vesmíru. Byla by otevřena cesta hříchu s jeho dlouhým, nikdy nekončícím řetězem utrpení a bídy.

Před pádem měl Adam možnost poslušností Božího zákona si vypěstovat spravedlivý charakter. V tom však zklamal. Následkem jeho hříchu jsou naše povahy nedokonalé a my sami se nemůžeme stát spravedlivými. Protože jsme hříšní a nesvatí, nejsme schopni naprosto plnit svatý zákon. Nemáme svou vlastní spravedlnost, s níž bychom se mohli postavit před Boží zákon. Kristus však vytvořil pro nás cestu k záchraně. Žil na zemi uprostřed utrpení a pokušení, s nimiž se i my musíme setkávat. Žil bezhříšným životem. Zemřel za nás a nyní nabízí, že vezme naše hříchy na sebe a že nám dá svou spravedlnost. Odevzdáte-li se mu a přijmete-li jej jako svého Spasitele, pak — ať byl váš život jakkoli hříšný — jeho zásluhou jste považováni za spravedlivé. Na místě vašeho charakteru je Kristův charakter a jste přijati před Boha tak, jako byste nikdy nehřešili.

A nejen to, Kristus mění srdce. Vírou přebývá ve vašem srdci. Toto spojení s Kristem musíte udržovat vírou a ustavičným podřizováním své vůle jemu. Dokud to budete činit, bude působit ve vás tak, že se vaše přání a vaše skutky budou shodovat s jeho libou vůlí. Pak řeknete: „A život, který zde nyní žiji, žiji ve víře v Syna Božího, který si mne zamiloval a vydal sebe samého za mne.“ (Gal 2,20) Tak Ježíš řekl ke svým učedníkům: „Nejste to vy, kdo mluvíte, ale mluví ve vás Duch vašeho

Otce.“ (Mat 10,20) Budete projevat stejného ducha a konat stejné skutky jako Kristus, který ve vás působí — skutky spravedlnosti a poslušnosti.

Nemáme v sobě nic, čím bychom se mohli chlubit. Nemáme žádný důvod, abychom byli nadšeni sami sebou. Jedinou oporu své naděje máme v Kristově spravedlnosti, která nám byla připočtena, v té spravedlnosti, kterou vytvořil jeho Duch svým působením v nás a skrze nás.

Když mluvíme o víře, musíme ve svém myšlení rozlišovat. Existuje druh uznávání, který se zcela liší od pravé víry. Jsoucnost, moc Boží a pravda jeho slova jsou skutečností, jež ani satan a jeho zástupy nemohou v hloubi srdce popírat. Bible říká, že „i ďáblové tomu věří, avšak třesou se.“ (Jak 2,19) To ale není pravá víra. Tam, kde je nejen víra v Boží slovo, ale i podřízenost jeho vůli, kde se srdce odevzdává jemu a jemu patří také nejlepší myšlenky, tam je víra, která je vedena láskou a jež očišťuje duši. Skrze takovou víru je srdce obnoveno k podobě Boží. Srdce, které ve svém neobnoveném stavu není podrobeno Božímu zákonu a jako takové mu nikdy ani nemůže být skutečně podrobeno, je pak nadšeno svatými příkázáními Božími a volá spolu se žalmistou: „Jak jsem si tvůj Zákon zamiloval! Každý den přemýšlím o něm.“ (Žalm 119,97) A spravedlnost zákona je uskutečňována v nás, „nechodících podle těla, ale podle Ducha.“ (Řím 8,1)

Jsou lidé, kteří poznali odpouštějící lásku Kristovu a opravdu touží po tom, aby se stali dítkami Božími. Přitom si však uvědomují, že jejich povaha je nedokonalá a jejich způsob života nesprávný. Jsou s to pochybovat, zda jejich srdce byla obnovena Duchem svatým. Takovým lidem bych chtěla říci: Necouvejte v zoufalství. Ještě často se budeme muset pokořovat a plakat u Ježíšových nohou kvůli svým nedostatkům a chybám. Nesmíme ztrácet

odvahu. I když jsme byli přemoženi nepřítelem, nejsme odloučeni od Boha, nejsme jím opuštěni a zavrženi. Ne, Kristus je po pravici Boží a přimlouvá se také za nás. Miláček Páně Jan řekl: „Toto vám píšu, děti moje, abyste nehřešili. Avšak zhřeší-li kdo, máme u Otce přímlovce, Ježíše Krista spravedlivého.“ (1 Jan 2,1) A nezapomeňte na Kristova slova: „Sám Otec miluje vás.“ (Jan 16,27) Chce vás obnovit pro sebe, aby viděl svou vlastní čistotu a svatost, zrcadlící se ve vás. A když se mu jen odevzdáte, pak bude pokračovat v dobrém díle, které ve vás začal, až do dne Ježíše Krista. Modlete se vroucněji, věřte plněji. Když začneme pochybovat o své vlastní síle, důvěrujme v sílu svého Vykupitele a budeme oslavovat toho, který je zdrojem zdraví naší duše.

Cím více se přiblížíte k Ježíši, tím více uvidíte na sobě chyb. Váš zrak bude ostřejší a své nedokonalosti uvidíte v jasném a přímém protikladu k jeho dokonalé povaze. Toto je důkazem, že satanovy klamy ztratily svou sílu a že vás probouzí oživující vliv Ducha Božího.

V srdci, jež si neuvědomuje svou vlastní hříšnost, nemůže přebývat hluboká láska k Ježíši. Duše, která je proměněna Kristovou milostí, bude obdivovat jeho božský charakter. Jestliže však nevidíme své vlastní morální znetvoření, je to nepochybný důkaz, že jsme nespátřili krásu a vznešenost Kristovu.

Cím méně si vážíme sebe, tím více si budeme vážit nekonečné čistoty a nádhery Spasitele. Pohled na naši hříšnost nás pudí k tomu, kdo nám může odpustit. A když duše, která si uvědomuje svou bezmocnost, vztahuje své ruce ke Kristu, zjeví se jí ve své moci. Cím více nás pocit potřeby povede k němu a ke slovu Božímu, tím vznešenější představy budeme mít o jeho charakteru a tím plněji budeme zrcadlit jeho podobu.

Náboženství dneška namnoze odosobňuje Boha. Bůh se v myšlení lidí stává jen pojmem, neosobní beztvorou silou, vnitřní motivací a symbolem mnoha různých skutečností. Zdá se, že se celé křesťanství orientuje spíše horizontálně. Cíl křesťanství pomalu splývá se záměry dobročinných a sociálních organizací. Vzniká dojem, že křesťanství chce také vytvořit celosvětový systém, který by statisticky podchytil a organizačně vyřešil všechny nesprávnosti. Pro masové problémy hledá masová řešení.

Takové pojetí se stále více vzdaluje biblickému pojetí vztahu k Bohu a nauce o osobním Bohu Stvořiteli a Vykupiteli. Tak, jak se liší náš vztah k určité osobě a k nějaké představě nebo statistického souboru, tak se liší také náš postoj k nekonečnému, věčnému, osobnímu Bohu-Otci nebo k odosobněným pojmům a abstraktním představám. Neosobní, abstraktní křesťanství vlastně není vůbec křesťanstvím. To je zřejmé i v posuvu vnějších zájmů. Živou víru, jedinečný osobní vztah k Bohu není možno nahradit introspektivním vědomím Boha, přemítáním o pojmech nebo intenzivní snahou pomáhat lidem a tak odčiňovat křivdy páchané minu-

lymi generacemi. To je v nejlepším případě určitá forma deismu, která si se uznává, že na počátku všeho byl Bůh, ale pak se natolik vzdálil, že je naprosto mimo dění i možnosti lidského poznávání. Takový názor vylučuje potřebu poznání osobního Boha. Lidský vztah omezuje na rozumový stoicismus vůči prapříčině, která po sobě nezanechala nic víc než řadu zákonitostí a zásobu energie.

Není to nic převratné nového. Vždy alespoň někteří lidé popisovali Boha spíše jako mlhavou abstrakci než jako skutečnou bytost. Nechápu, proč bychom neměli Bohu přiznat osobní vlastnosti, tím mu nijak neupíráme nekonečnou velikost a moc. Když říkáme, že elektronické počítače dokáží „téměř myslet“, přičítáme jim určitý stupeň důležitosti. Kdyby některý z těchto složitých strojů začal projevovat známky osobnosti — jako rozlišovat pojmy dobra a zla, svobodnou vůli — nestáli bychom před ním v uctivém úžasu? Odosobnění, zmechanizování člověka snižuje lidskou velikost a důstojnost. Chceme se snad domnívat, že odosobněním Boha zdůrazníme jeho velikost? Jestliže abstraktní chápání Boha považuje někdo za pokrok v náboženském myšlení, pak budu rád souhlasit s Ogdennem Nashem, který řekl: „Pokrok byl dobrou věcí, ale trval příliš dlouho.“

Nekonečný Bůh jistě přesahuje možnosti lidského chápání. On s tím také počítá. Stal se člověkem a žil mezi lidmi, aby jim takto nejlépe zjevil sama sebe. Člověk nemůže vystoupit k Bohu a poznávat jej, ale Bůh se sklonil k člověku, aby se mu zjevil do té míry, jak to považoval za potřebné a možné. Nejdokonaleji zjevil Boha Ježíš Kristus.

Světověznámý anglický fyzik a chemik M. Faraday velice rád teoretizoval a vytvářel myšlenkové kombinace. Když jednoho dne roku 1867 ležel na smrtelné posteli, ptal se ho jeden z jeho přátel a spolupracovníků: „Jaké teorie vymýšlíš nyní?“ „Teorie?“ — odpověď umírající vědec, „nemám žádnou.“ „Díky Bohu, že v hodině smrti nestavím na teoriích. Víím, komu jsem uvěřil a jsem si jist, že on může uchovat to, co jsem mu svěřil až do dne vzkříšení.“

Zkusme si představit alespoň stručně základní pojmy, jak se Bůh v bibli představuje. První slovo pro označení Boha, které můžeme ve Starém zákoně najít, zní: „Elohim.“ Paradoxně je toto podstatné jméno v gramatickém tvaru množného čísla, ačkoli Starý zákon tak silně zdůrazňuje učení o jediném a jedinečném Bohu v protikladu k panteonům okolních pohanských národů. Ve větné skladbě se toto jméno, až na několik výjimek, pojí se slovesnými tvary jednotného čísla. Slovo Elohim naznačuje plnost moci, sílu a všeobsáhlou. Tvar jednotného čísla téhož jména zní „El“. Je používán méně běžně, spíše v poetických pasážích Písma, zvláště v Žalmech, v knize Jobově a u proroka Izaiáše. Často je doprováze-

no přídavným jménem jako „Bůh silný“, „Bůh všemohoucí“, a dalšími.

Zcela odlišné je další označení „Jehova“. V této formě jde však spíše o zkomoleninu vzniklou nesprávným dosazením samohlásek do svatého jména JHVH. Přesná výslovnost není známa. Za nejpravděpodobnější je považován tvar „Jahve“. Vznikl od slovesného základu a je velmi blíže příbuzný s prohlášením: „Jsem, který jsem“ (2 Moj 3,14). Elohim a El označují Boží nezměrnou velikost a stvořitelskou moc. Jahve je spíše vyjádřením osobního vztahu, otcovské péče a spasitelné lásky k člověku.

Určující vlastností, kterou se Bůh naprosto liší od všeho stvoření, je jeho věčná existence. On jediný má nesmrtelnost (1 Tim 6,16), věčný, na nikom a ničem nezávislý život. Proto může být také stvořitelem, dárce a udržovatelem života celého tvorstva. Je prapříčinou všeho. Věčnost není do nekonečna pokračující čas, vždy nový a nový zítřek, ale spíše nadčasovost. Bůh není vázán časem. To je veličina, která určuje stvoření. U Boha čas nehraje roli (2 Petr 3,8). On sám nedozrívá v čase změn (Jak 1,17; Žid 13,8). Jedině on je bez počátku a konce. Tedy jediná bytost věčně existující.

Tak jako pro Boha nehraje žádnou úlohu čas, tak není vázán ani prostorem. „Zdali já jsem Bůh jen zblízka, dí Hospodin, a nejsem Bůh i zdaleka? ... zdali nebe i země já nenaplnuji, dí Hospodin?“ (Jer 23,23,24) Z toho vyplývá, že Bůh může být také všude přítomný. „Kam odejdu před tvým duchem, kam uprchnu před tvou tvář? Zamířím-li k nebi, jsi tam, a když si v podsvětí ustelu, tam také budeš. I kdybych na křídlech jitrní záře vzlétl, chtěl bych přebývat při nejzazším moři, doprovodí mne tam tvoje ruka, pravice tvá se mě chopí“ (Žalm 139,7-10). Bible ukazuje, že Bůh se nevejde do rámce našeho myšlení a našich představ. Přesahuje hranice prostoru, který jsme s to pochopit stejně tak, jako se jeho věčnost vymyká pojmu času, na který jsme zvyklí.

Bible však představuje také mnohem osobnější vlastnosti Boha. Nesčetněkrát prohlašuje jeho všemohoucnost. Věnujme pozornost alespoň některým výrokům. „Vím, že můžeš všechno, že ti není nemožný žádný záměr“ (Job 42,2). Vše, co Hospodin chce, také činí, na nebesích i zemi, v moři ...“ (Žalm 135,6). „... aniž je kdo, kdo by mu mohl dát přes ruku a říct: Co to děláš?“ (Daniel 4,32). „... všechno působí rozhodnutím své vůle ...“ (Efez 1,11). Boží všemohoucnost není absurdní, jak se to snaží někteří ukázat otázkami, například zdali může Bůh vytvořit takový kámen, který by sám nezvedl. Boží všemohoucnost neřeší lidskou absurditu. Lidé skutečně dokáží vytvářet nesmyslné věci i otázky, absurdita vzniká na úrovni myšlení, do kterého se všemohoucí Bůh nevejde. Chceme-li uvažovat o moci a možnostech Boha, pak musíme předně uvažovat o jeho

naprosté nezávislosti, svobodě a o tom, co vlastně Bůh chce.

Ruku v ruce s všemohoucností jde vševědoucnost. Tyto dva přívlastky jsou neodlučitelné. I kdybychom připustili, že Bůh něco neví, byla by v jeho moci stále ještě možnost to napravit. Ovšem i chvilková neznalost něčeho by byla omezením jeho všemohoucnosti. Boží známost zahrnuje i ty nejmenší podrobnosti. „U vás pak jsou spočteny i všechny vlasy na hlavě“ (Mat 10,30). V Božím vševědění je zahrnuta i budoucnost. Prorok Izaiáš hovoří, že Bůh oznamuje hned na počátku i závěr věci (Izai 46,10). Apoštol Petr nazývá toto Boží vědění sdělené lidem „jistým prorockým slovem“ (2 Petr 1,19).

Písmo jmenuje ještě celou řadu dalších osobních vlastností Boha Stvořitele. Z jeho všemohoucnosti vyplývá ještě mnohem osobnější vlastnost — svoboda. „Duch je tím Pánem, kde je duch Pánův, tam je svoboda“ (2 Kor 3,17). Bůh jedná, jak sám chce. Je naprosto svobodný, není vázán žádnou povinností, či podřízeností. Pán Ježíš také ukázal, že plná svoboda od sebe, od otroctví hříchu, je v něm. „Ježíš jim odpověděl: Amen, amen pravím vám, že každý, kdo hřeší, je otrokem hříchu. Když vás Syn osvobodí, budete skutečně svobodni“ (Jan 8,34.36). V tomto smyslu není svobody mimo Boha. Bůh je též naprosto pravdomluvný. Sám se nikdy nesníží ke lži, lež člověka považuje za hřích. „Bůh není člověk, aby lhal, ani lidský tvor, aby litoval. Zdali řekne a neučiní, promluví a nedodrží?“ (4 Moj 23,19) Tato pravdomluvnost ovšem také znamená, že se Bůh nikdy nemýlí ani neklame člověka.

Písmo připisuje Bohu naprostou svatost. „Já jsem Hospodin váš Bůh. Posvěťte se a buďte svatí, neboť já jsem svatý“ (3 Moj 11,44). Svatý znamená „oddělený“. Oddlučený od všedního, naprosto oddělený od zla. Bůh se od stvořených bytostí liší i touto absolutní svatostí. Bezhraničný je pouze on. Protože jedině on je naprosto oddělený, mimo nebezpečí zla (viz Jak 1,13). Všechny stvořené bytosti mají možnost svobodné volby, tedy i možnost zla.

Bůh dal možnost svobodné volby, svobodnou vůli nejen všem nebesťánům, ale také prvním lidem v ráji. Mohli si vybrat: buď jíst ze všech stromů zahrady s výjimkou jednoho, a tak žít v souladu s Bohem, nebo jíst ze zapovězeného stromu poznání dobrého a zlého, a tak volit vzpouru proti Bohu. Milující Bůh je varoval, že vzpoura — volba zla, bude mít za následek smrt. Zákaz používání určitého ovoce ukazuje princip Božího jednání s lidmi a podstatu poslušnosti. Kromě Božího slova nebylo žádné jiné motivace. Strom poznání se vzhledově nelišil od jiných stromů. Nic mimořádného se kolem něj nedělo. Nebylo důvodu domnívat se, že tento strom je nějak mimořádný a že požití jeho ovoce může mít tak dalekosáhlé následky. Nebylo vnějších podnětů ani kladných ani záporných. Jedinou motivací posluš-

nosti byl vztah, důvěra lidí k Bohu.

Jestliže člověk zneužil své svobody k volbě zla a odmítnutí Boha, mohl být okamžitě potrestán smrtí. Bůh nebyl povinen s Adamem znovu hovořit. Lidé ho také nehledali a nežádali o odpuštění. Naopak se snažili vyhnout setkání s Bohem. Tento způsob jednání, odmítání Boha a vždy hlubší pády do propasti zla, se staly typickými pro celé lidské pokolení. „Zpronevěřili se všichni, zvrhli se do jednoho. Nikdo nic dobrého nedělá, naprosto nikdo“ (Žalm 14,3). Bůh však přišel s novou iniciativou. Nevzdal se člověka a jeho záchranu. Tou největší a nejvýraznější Boží vlastností je tvořivá a zachraňující láska. Bůh nemiluje člověka proto, jaký je, ale přesto, jaký je. „Jestliže jsme my, Boží nepřátelé, byli smířeni s Bohem smrtí jeho Syna, tím spíše nás smířené zachrání jeho život.“ „Bůh však prokazuje svou lásku k nám tím, že Kristus za nás zemřel, když jsme ještě byli hříšní“ (Řím 5,10.8).

„Nikdo nemá větší lásku než ten, kdo položí život za své přátele“ (Jan 15,13). Někteří lidé se snaží najít v Písmu dva různé bohy — „hrozného a přísného soudce Starého zákona“ a „laskavého Spasitele zákona Nového“. To svědčí o neznalosti bible. I Starý zákon v mnoha obměnách představuje nesmírnou, dobrotivou a trpělivou lásku Boží, která chce zachránit. Nejslavnějším výrokem Písma o Bohu je výrok apoštola Jana: „Bůh je láska“ (1 Jan 4,8).

Bible nám představuje lásku Boží dvěma obrazy. Předně je Bůh nazván Otcem svých dětí. Pán Ježíš učil své učedníky, jak se mají modlit: „Otče náš...“ (Mat 6,9). Podobně jako jiné vlastnosti bývá i toto Boží otcovství nesprávně chápáno. Tělesné narození není samo o sobě důkazem Božího synovství. Božími dětmi se stáváme znovuzrozením, přijetím Božího plánu záchranu. Nový zákon používá obrazu adopce. „Děti Božími nejsou tělesné děti, nýbrž za potomky se považují děti zaslíbené“ (Řím 9,8). „Ti, kdo se dají vést Duchem Božím, jsou synové Boží... nýbrž přijali jste ducha synovství, v němž voláme: Abba, Otče“ (Řím 8,14.15). Pán Ježíš dokonce řekl některým ze svých současníků: „Váš otec je ďábel...“ (Jan 8,44). Učení o univerzálním Božím otcovství nezávislém na postoji člověka se rozchází s učním Písma, znevažuje dílo milosti a vykoupění. Bůh je Stvořitelem celého lidstva a chce se stát také Otcem celému lidstvu, ale to se musí nechat přetvořit jeho spasitelnou milostí. Starý zákon používá pro vyjádření laskavého vztahu přirovnání „manžela“ nebo „ženicha“. I v Novém zákoně se tato symbolika objevuje. Stejně jako otcovství nám má důrazně podtrhnout osobnost milujícího až „žárlivého“ Boha. Jistěže manželský svazek předpokládá vzájemnou lásku partnerů, trvalé štěstí však předpokládá závazek trvalé věrnosti.

Jinou Boží vlastností, bez které by

nemohl existovat plán spasení, je spravedlnost. Boží odpuštění není náladové ani rozmarné, to by bylo odpuštění nespravedlivé. Když lidský soudce pro nějaké polehčující okolnosti osvobodí zločince, může to být považováno za akt milosrdenství. Ovšem, do jisté míry ignoruje literu zákona. Bůh je však vždy plně spravedlivý. Zná nejen lidské činy, ale také pohnutky a motivaci jednání. Plán spasení neruší zákon Boží. Celému vesmíru mělo být ukázáno, že spravedlnost a hřích jsou neslučitelné. Na první pohled se zdá, že se také vylučuje spravedlnost a Boží láska, zájem o záchranu hříšníka. Bůh však dokázal v plánu vykoupění najít cestu, jak zůstat spravedlivým a přitom dát člověku možnost odpuštění a záchranu. Plán vykoupění předpokládá zástupnou smrt Ježíše Krista. Ježíš Kristus jednou provždy potvrdil Boží spravedlnost vyjádřenou neměnitelným a svatým zákonem a Boží lásku, která dokáže člověka zachránit.

Mohli bychom citovat ještě mnohé jiné přívlastky a vlastnosti, o kterých se dočítáme v Písmě svatém. Mnohem podstatnější však na našem vztahu k Bohu je, abychom osobně poznali jeho vykoupění, péči a vedení. Zdá se, že úžasný rozvoj moderní vědy zmenšuje význam člověka, ukazuje na zanedbatelnost a nepatrnost jednotlivce. A přesto se takový člověk může stát Božím dítětem, předmětem laskavého zájmu nebeského Otce. Můžeme přijmout Boží péči a vedení ne navzdory Boží velikosti, ale právě kvůli ní. Ačkoliv Bůh nás ve všech směrech neporovnatelně přesahuje, smíme věřit, že se k nám sklání a čeká, že budeme jeho lásku opětovat. „Nebo takto dí ten důstojný a vyvýšený, který u věčnosti přebývá, jehož jméno je Svatý: Na výsosti a v místě svatém bydlím, ano i s tím, který je zkroutěného a poníženého ducha přebývám, obživuji ducha ponížených, obživuji také srdce zkroutěných“ (Izai 57,15).

Je možné, že když přemýšlíme o Bohu, nerozumíme všemu, můžeme dokonce mít i intelektuální problémy. Nikdo si nesmí myslet, že už nemůže dosáhnout vyššího poznání. Hlubku lidského rozumu je možno změřit, díla lidských tvůrců je možno překonat; avšak ani nejsmělejší rozlet naší představivosti nemůže objevit Boha. Za vším co můžeme pochopit, je nekonečnost, nezměřitelnost. Vidíme jen záblesk božské slávy a nekonečnosti a nesmírnosti vědění a moudrosti. Podstatné je však Boha přijmout tak, jak se zjevuje v Písmu, uvěřit, souhlasně odpovědět na volání jeho lásky. Denně máme Boha více poznávat a prohlubovat svůj vztah k němu. Můžeme jej poznávat ze svědectví Písma, „zkoumáte Písma v domnění, že máte v nich věčný život, a Písma svědčí o mně“ (Jan 5,39), ale máme jej také poznávat z osobní zkušenosti, podřizování se jeho vůli. „Na všech cestách svých, snažuj se jej poznávat, a on spravovati bude stezky tvé“ (Přís 3,6). R. B.

Jeden z vás

Jindřich Marcolla

O dvanácti apoštolech mají lidé většinou jen nejasné, neosobní představy. Znájí jejich jména a snad i jejich vymyšlené podoby se svatozáří na hlavách, jak je vidáme namalované na kostelních oknech. Apoštolové byli docela obyčejní lidé různých povah a náklonností. Jedním z nich byl Jidáš Iškariotský, syn Šimona Iškariotského (Jan 6,71), jeho rodina pocházela patr-

ně z vesnice Kariot. Je to snad jediný učedník z pokolení Judova. Ostatní pocházeli z Galileje.

Lukáš vypravuje, že jednoho dne se stalo něco velkého. „V těch dnech vyšel Ježíš na horu, aby se pomodlil. Celou noc strávil na modlitbě k Bohu. Když nastal den, zavolal své učedníky, vybral z nich dvanáct, které také nazval apoštoly: ... a Jidáše Iškariotského, který se pak stal zrádce“ (Luk 6,12-16). Jidáš byl vyvolen Ježíšem, a proto i jemu platilo Ježíšovo: „Ne vy jste vyvolili mne, nýbrž já jsem vyvolil vás“ (Jan 15,16). Symbolicky řečeno, Ježíš vzal z vinného kmene Izraele dvanáct nepatrných ratolestí, aby zasadil novou vinici. Jidáš byl mezi nimi.

Mezi učedníky nebyl na posledním místě. Vážili si jej. Dostalo se mu významání tím, že byl ustanoven pokladníkem Ježíšova kruhu. Při volbě dvanácti byli učedníci rádi, že se i Jidáš mohl stát jedním z nich, neboť jeho přibrání považovali za velmi prospěšné. Jidáš přišel více do styku se světem než oni, měl dobrou pověst a byl prozíravého a výkonného ducha. I on obdržel moc k uzdravení nemocných a sílu šlapat na „hady a štiny“ a na veškerou moc nepřítelovu.

Jidáš měl pro své vnější bezvadné chování na učedníky velký vliv. Vyplývá to z jeho protestu při pomazání Ježíše.

Maria vzala libru pravé vzácné nardové masti, pomazala Ježíšovi nohy a třela mu je svými vlasy. Celý dům se naplnil vůní masti. Jidáš Iškariotský, jeden ze dvanácti, ten, který jej měl zradit, řekl: „Proč nebyla tato mašť prodána za tři sta denárů a peníze dány chudým?“ Strhl na svou stranu i ostatní, kteří mu přitakali: „K čemu ta ztráta?“

Mohli bychom se domnívat, že Jidášův pěkný začátek musí mít i šťastný konec. Tři roky se díval na slávu Syna Božího, naslouchal jeho mocným řečem, byl svědkem jeho života, ale přece smutně proslul tím, že zradil Ježíše za třicet stříbrných (cena otroka, 2 Moj 21,32) a pak ze zoufalství nad svým činem si vzal život. To je skoro nepochopitelné. Jan píše, že Ježíš od počátku věděl, kdo ho zradí: „Ježíš totiž od počátku věděl, kteří mezi nimi jsou nevěřící a kdo je ten, který jej zradí ... Ježíš jim řekl: „Nevyvolil jsem si vás dvanáct? A přece jeden z vás je ďábel.“ Mluvil o Jidášovi, synu Šimona Iškariotského; ten jej totiž měl zradit, ač byl jedním ze dvanácti“ (Jan 6,64.70). Proč Ježíš vyvolil takového člověka? Tato otázka zaměstnávala prvotní církev. Ale nejenom ji, všechny generace

křesťanů si nad ní lámaly hlavu. Jen dvě osoby na světě znaly toto tajemství úplně. Kristus a zrádce sám. To je jediné lidské tajemství v evangeliu. Snadno pochopíme krutost Herodovu, když dal pobít všechny děti v Betlémě a v celém okolí od dvouletých níže, neboť jde o člověka ukrutného ke každému bez rozdílu, člověka plného hněvu. Rozumíme i závisť a úskočnosti farizeů, jakož i zbabělé povolnosti Pilátově. Neumíme si však dobře vysvětlit Jidášův čin. Evangelisté mluví velmi málo o důvodech, které ho pohnuly prodat svého Pána.

V evangeliu Janově jsou tři výroky, které nám dost napovídají: „A přece jeden z vás je ďábel“ (Jan 6,71). „Když byli u večeře a ďábel již vložil do srdce Jidáše Iškariotského, syna Šimonova, aby ho zradil.“ ... tehdy, po té skývě, vstoupil do něho satan“ (Jan 13, 2.27). Také Lukáš o tom něco ví: „Satan vstoupil do Jidáše, jmenovaného Iškariotský“ (Luk 22,3).

POZVOLNÝ PÁD

Písmo svaté zaznamenává Jidášův životopis jako výstrahu. Co přivedlo pád tohoto povolání muže? Jidáš nebyl nějaký netvor, byl to člověk jako my. Měl mnoho dobrých vlastností. Nesnažíme se jej obhajovat, jen bychom mu rádi porozuměli. Jde tu s největší pravděpodobností o skrytý hřích, tajné zlo, pokračování v nevěrnosti. Mnozí křesťané neznají Jidáše správně, pro jeho poslední čin se od něho s ošklivostí odvracejí, aniž by pozorovali, že jsou sami třeba pro nějakou skrytou, tajnou nevěrnost na podobné cestě jako on. Jidáš jistě nepřišel ke Kristu jako pokrytec. I on měl zájem o náboženství a o mesiášskou naději. Jednoho dne se seznámil s Ježíšem a vzájemně se sbížili. Jinak by jej přece Ježíš nebyl povolal do kruhu apoštolů a Jidáš by nebyl přijal jeho pozvání. Neměl úmysl zradit Krista. Jistě, že pokladnu neokrádal hned od počátku, to všechno přišlo ponaáhlou. Nepochybujeme, že byl lakotný, to však samo o sobě nic nevysvětluje. Snad největší jeho vášní byla ctižádost. Připustíme, že zklamaná ctižádost vedla k zatrpklosti, zatrpkllost k tomu, že se Ježíši odcizil, odcizení vedlo k zneprátení a nepřátelství ke zradě.

Jidáš očekával, právě tak jako ostatní učedníci, že Ježíš založí pozemské království. Všichni se to domnívali. Měl tutéž ctižádost jako Jakub a Jan: zaujmout v novém království vysoké postavení. Zklamal se. Nikdy se nedostal ani mezi první tři učedníky. Snad

se tento osamělý Judejec v kruhu Galilejských nikdy necítil zcela jako doma, a proto tím více žárlil a záviděl, dávala-li se jiným přednost před ním: v domě Jairové a na hoře proměnění (Mar 5,37; Mat 17,1-8). Časem se ukázalo, že zřízení nového království, jak si je představovali učedníci, je jaksi pochybné. Ježíš po něm vůbec netoužil. Nevyužil toho, že byl u lidí oblíben. Když ho chtěli učinit králem, odmítl. Jidáš se zmocňoval pochybnosti, byl nespokojen a odcizoval se.

Zdá se, že věci vyvrcholily při slavnostním vjezdu do Jeruzaléma, kdy se splnilo proroctví: „Hle, král tvůj přichází k tobě... Hosanna synu Davidovu. Požehnaný, který přichází ve jménu Hospodinově“ (Mat 21,5.9). Učedníci se domnívali, že teď stačí, aby Ježíš vztáhl ruku, a všechny jejich naděje se splní. Ale Ježíš nechtěl. Nechopil se této příležitosti, nechal nadšení vychladnout. Jidáš se hněval, že promrhal několik let v Ježíšově službě, že zbytečně Kristu věnoval tři nejlepší léta. Satan nachází připravenou půdu v Jidášově srdci.

I ostatní učedníci byli snad zklamáni, ale nezatrpkli. Důvěřovali Ježíši. Byli mu osobně tak oddáni, že jim na ničem nezáleželo, stačilo jim vědomí, že je s nimi. Jidáš byl jiný. Už dávno se cosi vetřelo mezi něho a jeho Mistra. Snad to byl kromě ctižádosti a lakoty nějaký tajný hřích. Jen Ježíš viděl až na dno Jidášova srdce, jen on předem věděl, co Jidáš učiní. Těžko můžeme sledovat vnitřní vývoj člověka, který se poddal zlému a stal se vhodným nástrojem nepřitele. Vstoupil do něho satan a našeptával mu: „Jen si to spočítej, jaká je to pro tebe ztráta. Proto bez ohledu na okolnosti se snaž zachránit a získat, co se dá.“ Hned na to zní z Jidášových úst: „Kolik mi dáte?“ A prodal jim Ježíše za třicet stříbrných.

VÝSTRAHA PRO VŠECHNY VĚŘÍCÍ

Ten, kdo jednou s Kristem navázal společenství, zjeví časem své nitro. Je pozoruhodné, že právě Jidášovi byla dána pokladna, ačkoli byl mezi nimi bývalý celník Matouš, kterému by snad spíše příslušelo starat se o to málo, co měli na společné vydání. Proč asi? Jidáš byl denně vystaven pokušení, ale denně slyšel varování svého svědomí. Denně si uvědomoval svou nepoctivost, svůj hřích. V bibli o něm čteme: „... ale že byl zloděj: měl na starosti pokladnici a bral z toho, co se do ní dávalo“ (Jan 12,6). Denně měl před očima kus toho starého člověka. Denně měl možnost rozhodnout se pro pokání a obrátit se. Neučinil tak. Kdo upřímně zpytuje a přemýšlí o svém vnitřním životě, ten ví, že Pán nás všechny takto vede. Ježíš sám znal duchovní stav Jidášův a viděl, že všechna varování a práce byla nadarmo. Kolik bolestí je zahrnuto v prorockých slovech: „Také i ten, s nímž jsem byl v přátelství, jemuž jsem důvěřoval, a

kteřý jidal chléb můj, pozdvihl paty proti mně“ (Žalm 41,6).

Až do posledních dnů, ano, až do poslední hodiny Ježíš nezachází s Jidášem jinak, než s ostatními. Umývá i jeho nohy, ty nohy, které půjdou do Kaifášova domu, kde se Jidáš smluvil na zrádném znamení. Přesto Ježíš podává Jidášovi své tělo v symbolu chleba a svou krev v podobě vína. A když pak Jidáš přijde ve světle pochodní a s ním zástup s meči a s klacky a políbí Ježíše se slovy: „Bud' zdrav, rabbi“, Ježíš mu odpoví: „Příteli, konej svůj úkol!“ (Mat 26,50). „Příteli!“ Ježíš mluví s Jidášem naposled a i v této poslední chvíli nenachází jiné slovo než to, které používal stále a kterým ho oslovil při prvním setkání.

JIDÁŠOVA LÍTOST

„Když bylo ráno, uradili se všichni velekněží a starší lidu proti Ježíšovi, že ho připraví o život. Spoutali ho, odvedli a vydali vladaři Pilátovi. Když Jidáš, který ho zradil, viděl, že Ježíše odsoudili, pocítil výčitky“ (Mat 27,1-3). Jidáš svého činu lítal, nechtěl, aby Ježíš skončil tímto způsobem. Jeho svědomí se probudilo, cítil výčitky. Domyslíme si, jak se asi ospravedlňoval sám v sobě: „Myslel jsem, že Ježíše neodsoudu. Domníval jsem se, že se Ježíš zachrání.“ Jidáš byl energický muž. Nerozmýšlel se dlouho. Chtěl tuto hroznou chybu napravit, neostýchal se před žádným ponížením. Šel ke kněží. Byla to pro něj jistě trpká cesta, ale přesto šel. U lidí už to tak bývá, že když přijdou chvíle, kdy se dostaví následky jejich nesvatého života, pak si přejí vykonat třeba to nejtěžší, jen aby to špatné napravili. U Jidáše tomu bylo také tak. Vrátil třicet stříbrných velekněžím a starším, zbavil se peněz. Rád by se zbavil i všeho majetku, jen kdyby svou chybu mohl napravit. Ale bylo už pozdě.

„Zhřešil jsem, neboť jsem zradil krev spravedlivou.“ Jaké to vyznání! Neospravedlňuje se, neomlouvá, nesvaluje vinu na jiné, jako Saul. Obviňuje jen sebe a svůj čin těmi nejostřejšími, nejpravdivějšími slovy. Sebe nazývá zločincem, zrádcem. Vidí svou vinu a veřejně ji vyznává. „Ježíš je nevinen.“ Jidáš dosvědčuje jeho nevinu. Kdyby byl v této hodině našel aspoň jednu chybu, jednu neupřímnost v životě Spasitele, bylo by to pro něho zadostiučiněním. Ale žádnou chybu u něho nenalezl. A co kněží? Nemají pro Jidáše slova. Ani se nepokusili, aby ho potěšili třeba těmito důvody: Ježíš byl odsouzen, protože se rouhal Bohu, kdo ho vydal, učinil dobrý skutek. Oni ho však příkrě odmítli: „Co je nám do toho? Porad' si s tím sám.“ A je konec. „Pak odešel a oběsil se.“ Lukáš dodává, „aby odešel na místo své“ (Skut 1,25). Mnozí už o tom místě uvažovali. Raději na to nemyslet. Může-li každý hřích uvést člověka do ztracení, pak Jidášův jistě.

JIDÁŠOVO POKÁNÍ

Již často bylo Jidášovo pokání předmětem kritiky, že vzniklo z následku hříchu a nikoli z hříchu samotného. Ale není tomu skoro vždy tak? Většina lidí, kteří činí pokání, byli na hřích, na zlo, na ohavnost hříchu upozorněni vnějšími následky. Ze prý místo aby se kajícím obrátil k Bohu, usiloval napravit svůj čin jenom u lidí.

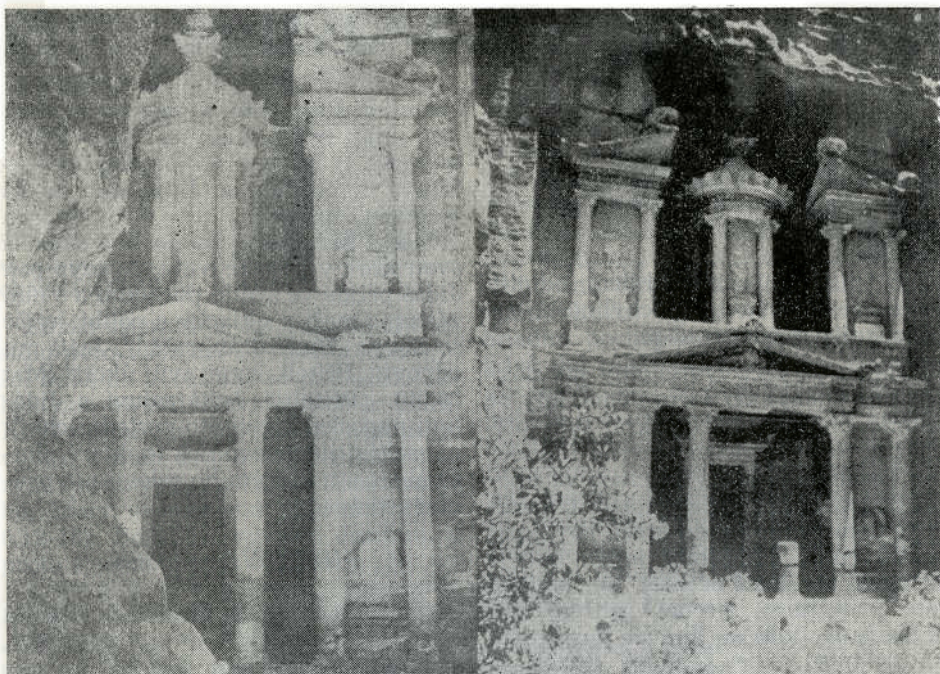
Vyznat svůj hřích před Bohem je většinou snadnější než před lidmi. Jidáš se nestyděl vyznat svůj hřích před lidmi. Činil tak s bezpříkladným sebeobviněním. V tomto směru může být mnohým lidem Jidášovo pokání příkladem. Stačilo by ještě, aby se Jidáš od předních kněží obrátil také k Pánu, přišel až k němu a prosil za odpuštění. Pán by byl milostivě shlédli na Jidáše a odpustil mu. Proč to Jidáš neučinil? Protože nemohl. A zde leží klíč k vysvětlení jeho bezúspěšného pokání a jeho zoufání, jakož i vážnost celého děje. Proč ho ta lítost nezachránila?

Nemůžeme činit pokání, když chceme my, nýbrž máme se obrátit, když to chce Bůh. Každý člověk má svou dobu milosti, kdy ho Bůh táhne k svému Synu, ke světu, ku pokání, k zavržení zlých skutků a ku povstání k novému životu. „Ano, jednou mluví Bůh silný, i dvakrát, ... aby odtrhl člověka od skutku zlého, a pýchu od muže vzdálil, a zachoval duši jeho od jámy, a život jeho, aby netrefil na meč“ (Job 33,14-18).

Žádný neví o sobě ani o druhém, jak dlouho tato lhůta milosti trvá, jak dlouho nás bude milostivý Bůh volat, abychom se rozhodli dělat pokání. Proto čím jasnější je světlo, které nám Pán dal, čím silněji na nás pracuje Boží milost, tím kratší je doba, ve které se máme rozhodnout opustit zlou cestu. Kdo v této své lhůtě otevře Bohu srdce, pro toho trvá doba milosti dále. Bůh pokračuje ve svém působení na člověka, protože i člověk to chce. Kdo však odpírá hlasu Božímu a nadále chová hřích ve svém srdci, ten se vydává v nebezpečí, že překročí tu skrytou linii mezi Boží milostí a Božím soudem. Pak dojde dříve nebo později k vnitřní jistotě, že s ním je konec, že zneužíval Boží milost, že jeho lítost nesměruje k nebi. Od takového duševního stavu je už jen krůček k zoufalství. Tak to bylo u Jidáše. Dlouho nedbal na výčitky svědomí, kterými k němu mluvil Bůh. Nečinil pokání. A když pak chtěl činit pravé pokání, už to nešlo. Proto promlouvá-li k nám Bůh skrze naše svědomí, uposlechněme, nezatrvejme se. Boží hlas v nás je vlastně Boží milost, kterou máme využít. Jinak nám bude odňata. Proto „opusť bezbožný cestu svou a člověk nepravý myšlení svá, a nechť se navrátí k Hospodinu, i slituje se nad ním, a k Bohu našemu, neboť je hojný k odpuštění“ (Iz 55,7).

NÁVŠTĚVA ČERVENÉHO MĚSTA

El-Khazneh —
nabatejská hrobka
vytesaná ve skále

Historie červeného města Petry a jeho obyvatel mi probíhala myslí, když jsem jel na koni podél úzké rokle, jež vede k Petře. První budova, kterou jsem uviděl, byla el-Khazneh, „Klenotnice“. Původně to byl zřejmě chrám, který Nabatejci zasvětili egyptské bohyni Isis. Je stavěn v řeckém stylu; pro archeologa nemá nějaký zvláštní význam, ale milovník umění sotva nalezne něco krásnějšího. Nabatejci zabudovali své hroby, chrámy, obytné domy a paláce většinou přímo do skalních stěn. Téměř tisíc takových staveb vzdorovalo ničivým vlivům času. Neskládají se z jednotlivých kamenů nebo cihel, nýbrž byly vtesány do skály, která byla vytvořena působením přírodních sil. El-Khazneh je příkladem takové stavby. Průčelí je dvoupatrové, má tedy hořejší poschodí. Dolní patro se skládá ze vstupní haly, jež je podepřena šesti korintskými sloupy; jeden z nich se zřítíl a byl opět postaven. Troje dveře vedou do hal a místností, jež jsou vtesány do skály. Prostřední dveře jsou asi 9 metrů vysoké a 4,5 metru široké.

Horní patro má jenom průčelí skládající se ze sloupů, v jejichž středu je postaven jakýsi kulatý výtvor v podobě obrovské svítilny. Před ní stojí znetvořená socha bohyně Isis. Mnohobarevný pískovec s červenými, šedými, purpurovými a modravými odstíny dodává všemu, co je vytvořeno ze skály, takovou krásu, jakou není s to vyjádřit žád-

ný z mnoha popisů staveb Petry.

Při cestě městem jsme studovali četné stavitelské památky; amfiteátr, celý vytesaný ze skály, v němž se mohlo pohodlně usadit až pět tisíc lidí; náhrobky s uměleckými fasádami; četné skalní haly a sály; třídlílná brána a urnová hala (kolumbárium). Mne osobně nejvíce zajímaly dva vrcholy na území města. Jeden z nich měl význam ve starozákonní historii, druhý nám usnadňuje pochopit pohanské kultické zvyky, o nichž se bible často zmiňuje. První vrchol se nazývá Um el-Biyara, skála, na níž se kdysi nacházelo hlavní město Edomitů; na druhém, Jebel Zibb Atufu, jsou zbytky starověké výsosti — obětiště.

Nepopsatelné kouzlo staveb nabatejské Petry, jichž je na tisíc, potěší každého milovníka starověkého umění; pocházejí z doby Řeků a Římanů, a ne z doby Edomitů. Starší zříceniny edomitských staveb jsou na vrcholku zmíněné skály, kterou Arabové nazývají Um el-Biyara, „matka cisteren“, pro její velký počet nádrží, v nichž kdysi Edomité hromadili a uchovávali dešťovou vodu. Téměř hodinu se musí člověk opatrně šplhat po čtyřech, než se dostane nahoru. Stará pevnost na plošině vrcholu byla zřejmě oním místem, které dobyl judský král Amaziáš. Když jsem spatřil tuto pevnost, byl jsem ochoten počítat Amaziáše k „největším vojevůdcům všech dob“. Vojsko, které se dovedlo probíjet snadno

obhajovatelným průsmekem a zabralo pevnost na zcela nedobytné skále, si zaslouží velké uznání.

NAPLNĚNÉ SLOVO BOŽÍ

Teprve při návštěvě Petry jsem pochopil výrok proroka Jeremiáše o Edomitech a jejich hlavním městě Sela: „To, že jsi hrozný, zklamá tě, i pýcha srdce tvého, ó ty, kterýž bydlíš v rozsedlinách skalních, kterýž se držíš vysokých pahrbků. Bys pak vysoko udělal hnízdo své jako orlice, i odtud tě strhnu, dí Hospodin“ (Jer 49,16). To je výstižný popis výhodné polohy tohoto skalního města. Jeremiáš viděl však do budoucna, že nedostupnost neuchrání město před zničením — předpověď se doslovně naplnila, jak to zjišťujeme dnes, po mnoha staletích. Edom se stal „pustinou“, takže „každý, kdož půjde skrze ni, užasne se“ (Jer 49,17).

V letech 1960, 1963 a 1965 prováděla vykopávky na hoře Um el-Biyara paní C. M. Bennetová z Britské školy pro archeologii v Jeruzalémě a objevila tam určitý počet zbytků kamenných domů ze 7. století př. Kr., jež jsou v poměrně dobrém stavu, jak jsem se sám mohl přesvědčit za mé tamější návštěvy. K nejzajímavějším malým nálezům z oněch vykopávek patří otisk pečeti, jejíž nápis zní „Qaus-Ga (ber), král E (domu)“. S tímto králem jsme se již seznámili dříve prostřednictvím analů asyrských králů Esar-

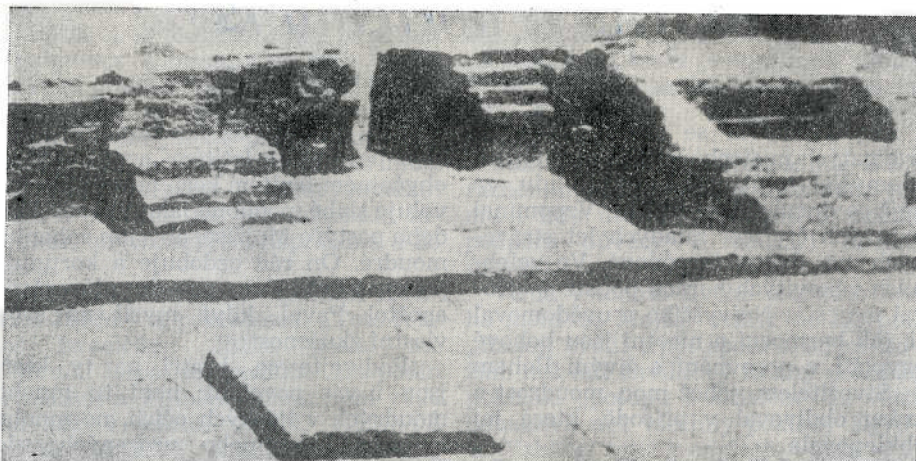
haddona a Asurbanipala, kteří podávají zprávu o tom, že od edomského krále Qaus-Gabera obdrželi tribut, nucenou daň.

Po výstupu na horu Um el-Biyara jsem se chtěl vyšplhat ještě i na druhý vrch Petry, kde stojí nejlépe zachovaná svatyně (výsost) biblických zemí. Na vrchol hory Jehel Zibb Atuf také vedla velmi příkrá a kamenitá pěšinka. Hlavní kultické místo staré Petry byla svatyně pod širým nebem onoho typu, jenž je v bibli často uváděn jako „výsost“ (například 1 Král 14,23; 15,14;)

Dostali jsme se do posvátného obvodu ze severu a narazili jsme nejdříve na vodní nádrž, která sloužila pravděpodobně k rituálním koupelím. Hned za ní je prostorný dvůr o rozměrech 14,5×6 metrů, v jehož středu se zvedá vyvýšená plošina. Tam byly zabíjeny oběti — zvířata i lidé. Na severní straně se nachází kamenná lavička, na které se připravovaly oběti pro zabíjení, dříve než je kněží přinesli na oltář. K tomuto hlavnímu oltáři na západní straně, který se podobal obdélnému ohništi, vede pět schodů. Tam byla oběť spalována. Vlevo od oltáře pro zápalné oběti se nachází kulatý oltář, na nějž se vylévaly mokré oběti — víno a olej. Blízko dvora stojí dva vysoké, obeliskům podobné sloupy, kultovní předměty, jež lze najít u každé tzv. výsosti. Vytvořili je tak, že otesali okolní skálu. Jejich účel není zcela jasný; buď měly znázorňovat paprsky slunce a byly uctívány jako sluneční sloupy, nebo to byly symboly plodnosti.

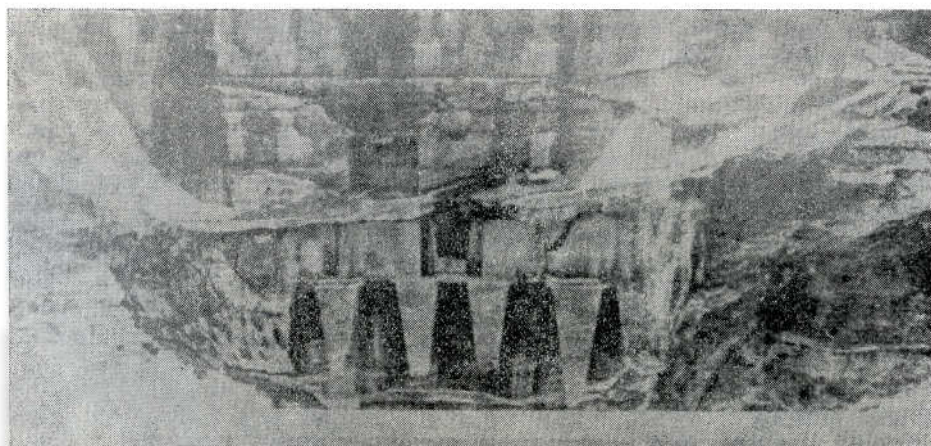
Když Izraelité táhli do Kanaánu, bylo jim přikázáno, aby bořili takové sloupy, ničili pohanské oltáře a aby vůbec zpustošili všechny výsosti i s jejich kultickými předměty (5 Moj 7,5). Izraelité se však neřídili tímto rozkazem, nýbrž mnohé výsosti převzali. Propadli hříchům pohanů, a tím také soudům Božím.

Když jsem se díval z výsosti Petry dolů přes divoce romantické edomské hory a bohatě zbarvené ruiny starobylého města pod námi, ožila v mých představách historie tohoto místa: jeho někdejší bohatství a nyníější opuštěnost, jeho pýcha a pád, neobvyklé neřesti a pohanské kultické zvyky, jakož i naplnění biblických proroctví. Pro mne byla návštěva Petry vyvrcholením mých cest zeměmi Písma svatého. Jako milovník starověkého umění jsem získal nezapomenutelné dojmy. Především se mi podstatně vyjasnil význam určitých výroků bible.

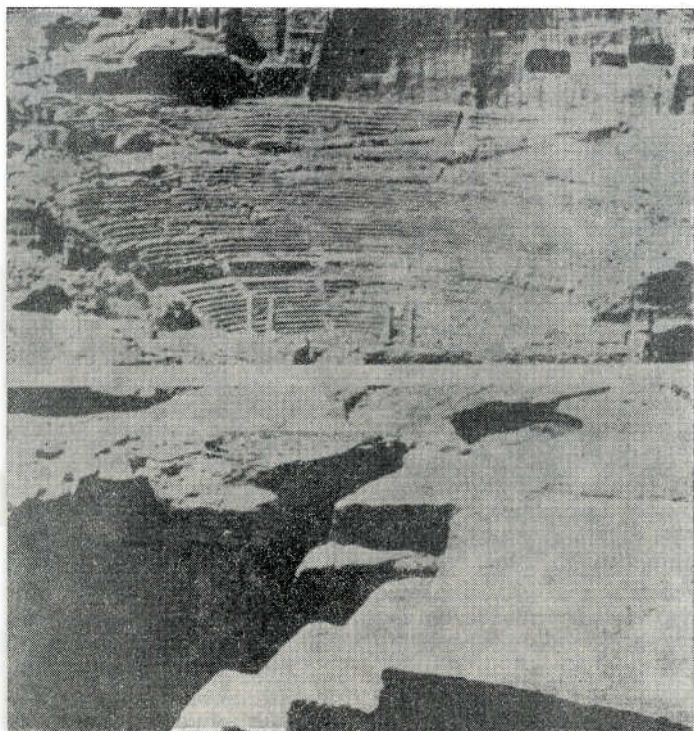

▲ Výsost Zibb Atuf

Hrobka ▼

Amfiteátr
Obětiště
— výsost,
kulatá
nádržka
v pravém
rohu
sloužila
k zachycování
krve
obětí.

Mojžíš u hořícího keře

MILOSLAV ŠUSTEK

Mojžíš putoval se svými stády po travnatých místech pouště madiánské, přemýšlel o útrapách svého lidu, za nějž se dnem i nocí modlil. Vzpomínal na svých čtyřicet mladých let strávených na dvoře faraónově. Ve velebných věkovitých horách pouště spatřoval majestátní Nejvyššího a uvědomoval si, jak bezmocní a nicotní jsou bohové egyptští v porovnání s živým Bohem — Stvořitelem, jehož moc, moudrost a krásu obdivoval v přírodě, která jej obklopovala.

Doba druhého čtyřicetiletého úseku jeho života se blížila ke konci. Po celý ten dlouhý čas tiše a trpělivě pásal ovce v blízkosti hory Oréb. Z lidského hlediska to bylo ubohé zaměstnání pro člověka s tak vysokým vzděláním. On se však s ním spokojil, neboť takto se naučil mírnosti a pokoře, za což jej Písmo chválí více než za jeho učenost.

O situaci v této době podává Písmo zprávu: „Po mnohých letech zemřel egyptský král, ale Izraelci vzdychali dál pod tíhou otročiny a úpěnlivě volali k Bohu. Z otročiny vystupovalo k Bohu jejich volání o pomoc. Bůh vyslyšel jejich sténání a rozpomněl se na svou smlouvu s Abrahamem, Izákem a Jákobem. Bůh pohleděl na Izraelce a přiznal se k nim“ (2 Moj 22,22-24). Mojžíš se narodil proto, aby byl vysvoboditelem utlačovaného lidu. Celá dlouhá léta to měl Bůh v úmyslu, ale teprve nyní, když byl jeho služebník pro úkol připraven a v Boží škole trpělivosti vycvičen, povolal jej do svého velkého díla. Nastal čas vysvobození. Bůh chtěl ukázat, jak pohrdá lidskou pýchou. Vysvoboditelem se měl stát prostý pastýř, který neměl nic kromě své hole, z které chtěl Hospodin učinit symbol své moci.

Jednoho dne pásal Mojžíš svá stáda nedaleko Orébu, „hory Boží“. Ke svému velkému překvapení viděl **hořící keř**. Neviděl, že by jej byl někdo zapálil ze země nebo z nebe. Nejdivnější bylo, že keř nebyl ohněm stráven. Na tomto místě byl „Anděl smlouvy“ — Hospodin sám. Byl to zvláštní projev Boží přítomnosti a slávy. Písmo praví, že „Bůh náš je oheň spalující“ (Žid 12, 29). Bůh zaslíbil kdysi otci víry Abrahamovi vysvobození z Egypta. Tehdy viděl patriarcha hořící pochodň, která symbolizovala Boží přítomnost a jas plesajícího lidu. Hořící keř byl i vhodným viditelným obrazem Božího poselství, které bylo svěřeno Mojžíšovi. Je také symbolem lidu Božího v jeho ponížení, když jím svět pohrdá. Oheň, který nepohlcuje keř, může představovat soužení v otroctví, které má očisťující funkci. V tomto plameni lid Boží nehyne, jak praví Žalm 118,18: „Hospodin mě přísně trestal, ale nevydal mě

smrti.“ — Oheň se neukázal na nějakém pevném a letitém cedru, ale na obyčejném trnitém keři, neboť Bůh vyvoluje slabé, podobně jako vyvolil chudého pastýře Mojžíše, aby jím zahanbil moudré. On rád ozdobuje a korunuje pokorné lidi. Tuto pravdu zdůrazňuje apoštol Pavel, když myslí na svou vlastní zkušenost:

„Podívejte se, bratři, na ty, kteří jsou u vás povoláni: není tu mnoho moudrých v lidských očích, ne mnoho mocných, ne mnoho urozených; ale Bůh vyvolil to, co je u světa pošestilé, aby zahanbil, co je silné, a co je u světa neurozené, pohrdané, vyvolil Bůh, ano to, čeho není; aby zmařil, co jest, tak aby se nikdo nemohl chlubit před Bohem“ (1 Kor 1,26-29).

Hořící keř, který nebyl spálen, je též obrazem církve, o níž praví tentýž apoštol: „Vším jsme tísnění, ale ne vháněni do úzkých; nevíme si rady, ale nejsme bezradní... jsme sráženi, ale ne ničení“ (2 Kor 4,8,9).

Mojžíš si řekl: „Zajdu se podívat na ten veliký úkaz, proč **keř neshoří**“ (v.3). Ať je to cokoli, chce podle možnosti zjistit jeho význam. Když nám Bůh něco zjevuje, máme se snažit poznat smysl zjevení.

Když Bůh viděl, jak Mojžíš pozoruje hořící keř, jak se pozorně otočil a zanechal své práce, tehdy jej povolal. Písmo praví: „Hospodin viděl, že odbočuje, aby se podíval. I zavolal na něho Bůh z prostředku keře“ (v.4). Kdyby byl Mojžíš lhostejně pominul úkaz jako nějaký bludný meteor, Bůh by jej mohl nechat odejít a nebyl by mu řekl nic. Když však odbočil, aby se podíval, tehdy jej povolal. — Z toho plyne i vzácné naučení. Ti, kteří chtějí mít společenství s Bohem, musí dbát na jeho znamení, přibližovat se k němu i ve svatých úkonech, které on ustanovil a v nichž se zjevuje. Musí přijít k pokladům, i kdyby byly v hliněných nádobách. Ti, kteří hledají Boha, naleznou jej a poznají, že on je bohatý odměňovatel. „Přiblížte se k Bohu, i přiblíží se k vám!“ (Jak 4,8).

A nyní zavolal Bůh na Mojžíše z prostředku keře: „**Mojžíši, Mojžíši!**“ To, co slyšel, ho ještě více překvapilo, než to, co viděl. Slovo Páně vždycky přicházelo se slávou, protože každé Boží vidění bylo určeno pro Boží zjevení. Jakou radostí bylo naplněno srdce služebníka Božího, když poznal, že ho Bůh zná podle jména. „Zde jsem,“ odpovídá Mojžíš. Tato ochotná odpověď na Boží volání znamená: „Zde jsem, Pane, abych tě nejen slyšel, co řekneš, ale abych také činil, co přikážeš.“ Pán potom řekl: „Nepřibližuj se sem! **Zuž si opánky**, neboť místo, na kterém stojíš, je svatá půda.“ Tím dal Bůh potřebnou

výstrahu před chvatem a neúctou. Mojžíš musí zachovat určitý odstup. Má přistoupit, ale ne příliš blízko; tak blízko, aby slyšel, ale ne tak blízko, aby se díval neuctivě; aby uspokojil své svědomí, ale ne svou zvědavost. — Tak i my, kdykoliv se přibližujeme k Bohu, musíme hluboce pocítovat nekonečnou vzdálenost, která, jak praví Kazatel 5,2, je mezi námi a jím. „Nebývej rychlý k mluvení, ani srdce tvé kvapné k vynášení slova před obličejem Božím, poněvadž Bůh jest na nebi a ty na zemi; protože nechť jsou slova tvá nemnohá.“

Mojžíš projevil svou úctu, ale také ochotu poslouchat. Bůh mu řekl: „Zuž si opánky!“ Bylo to znamením bázně a podřízenosti. Půda, na které stojíš, je nyní svatá půda. Stala se takovou projevem přítomnosti Boží; proto nepřistupuj sem se zaprášenou obuví! Moudrý Kazatel napomíná: „Ostříhej nohy své, když jdeš do domu Božího, a buď hotovější k slyšení nežli k dávání obětí bláznů; nebo oni neznají toho, že zle činí“ (Kaz 5,1). K Bohu se máme blížit s důstojným postojem a přípravou. Ačkoli držení těla není prvořadé, máme dle Písma oslavovat Boha i svým tělem, svou uctivostí projevit i navenek, chovat se vážně při bohoslužbě, varovat se každého pohybu a pohledu, který svědčí o nedostatku bázně Boží na svatém místě a ve svatém čase.

Potom řekl Pán: „**Já jsem Bůh tvého otce, Bůh Abrahamův, Bůh Izákův, Bůh Jákobův.**“ Představuje se Mojžíšovi nejdříve jako Bůh jeho zbožného otce Amrama a jako Bůh jeho předků, patriarchů Abrahama, Izáka a Jákoba. Ačkoli všichni jsou mrtví, Bůh Abrahamův žije. Živá a také platná jsou zaslíbení daná otcům, že Bůh zůstane vždycky jejich Bohem. Hospodin chtěl Mojžíšovi zprostředkovat poznání jiného světa, nebeského Jeruzaléma, k němuž otec víry v živé naději putoval a nikdy se na zemi nezabýdlel.

Po těch slovech „**Mojžíš si zakryl tvář**, neboť se bál pohledět na Boha“. Poznal nyní, že to byl Boží oheň, Boží světlo, jímž byl oslněn. Nebál se hořícího keře, dokud nepoznal, že Bůh je v něm. I když mu Pán řekl, že je Bohem jeho otce a Bohem smlouvy, bál se. — Čím více cítíme Boží přítomnost, tím více důvodů budeme mít, abychom se mu klaněli s úctou a svatou bázní. Dokonce projevy Boží milosti mají rozmnožit naši pokornou bázeň před ním!

Když služebník Páně zul svou obuv a zakryl si tvář, Bůh mu zjevil své úmysly: „Dobře jsem **viděl** pokoření svého lidu, který je v Egyptě. **Slyšel** jsem jeho úpěnlivé volání pro bezohlednost jeho drábů. **Znám** jeho bolesti. **Sestoupil jsem**, abych jej vysvobodil...“

Nuže pojd', pošlu tě k faraónovi a vyvedeš můj lid.“ Viděl jsem, slyšel jsem, znám! Hospodin viděl pokoření lidu, bezohlednost drábů, znal bolesti svých dětí. Slyšel úpěnlivé volání. Pozoruhodný je výrok „**sestoupil jsem**“.

Tím je naznačeno rozhodnutí osvobodit je, a to rychle a účinně. Tento výrok se dokonale naplnil na Pánu Ježíši Kristu, neboť v něm sestoupil k nám Bůh sám — „Immanuel — S námi Bůh.“

Mojžíš však namítl Bohu: „Kdo jsem já, abych šel k faraónovi a vyvedl Izraele z Egypta?“ Cítí se nehodný té poty. Cítí, že potřebuje odvahu k vyvedení lidu. Jeho lid je neozbrojený, nedisciplinovaný, zbavený odvahy, nemůže si sám pomoci. Z lidského hlediska je nemožné vyvést jej z otroctví. — Pro toto dílo byl Mojžíš nejschopnější žijící muž, známý svou učeností, moudrostí, zkušeností, vírou, svatostí života. Přece však volá: „Kdo jsem já?“ Čím schopnější je někdo pro službu, tím pokornější mínění má o sobě. Mojžíš byl kdysi odvážný, když zabil Egyptana. Nyní se cítí neschopný. Nevidí nsnáz jen v tom, že by měl vyjednávat s tvrdým faraónem, ale předpokládá, že jeho vlastní lidé nebudou mít odvalu vykročit. Copak mu jeho vlastní člověk neřekl před čtyřiceti lety: „Kdo tě ustanovil soudcem nad námi?“ Lid

asi otupěl v důsledku dlouhého otroctví. Neměli učitele, svěcení soboty nebylo důsledné. Bude třeba učít je začátkům a základům Boží pravdy!

Mojžíš opět namítá: „Hle, já přijdu k Izraelcům a řeknu jim: Bůh vašich otců mě poslal k vám. Ale když se mě zeptají, jaké je jeho jméno, co jim odpovím?“ Jaké jméno jim uvedu k podepření své autority? To jméno musí být něco velkého a neobyčejného! Mám-li jít, pak mi dej dokonalé instrukce, abych neběžel naprázdno a do větru!

Bůh řekl Mojžíšovi: „**JSEM, KTERÝŽ JSEM.**“ A pokračoval: „Toto řekneš Izraelcům: JSEM poslal mě k vám.“ Lépe se nemůže Hospodin představit a v jiném jménu není větší síla než v tomto: JSEM, KTERÝŽ JSEM = JAHVE. Toto jméno ukazuje, čím je Bůh sám. Je samoexistující. Je sám ze sebe a není na nikom závislý. Nejlepší a největší člověk světa musí říci s Pavlem: „Milostí Boží jsem to, co jsem.“ Bůh praví absolutně: „Jsem, kterýž jsem.“ On jediný je soběstačný,

stačí na všechno, je nevyčerpatelným zdrojem všeho bytí a štěstí. Je věčný, neměnný, stále tentýž — včera, dnes i zítra; chce být, čím chce být a čím je. Nemůžeme jej probádat. „Proč se ptáš na jméno mé, které je tajemné?“ (Soud 13,18). Tázeme se, kdo je Bůh? Nechť nám stačí, že víme, že je, že vždy byl a vždy bude!

Takto znal Mojžíš Hospodina. Zdůrazněním Božího jména byla dána jemu i lidu útěcha v soužení a mocná podpora důvěry v realizaci Božího úmyslu.

Vírou v tohoto živého osobního Boha mohl se Mojžíš vrátit do Egypta. „Raději zvolil trpět spolu s lidem Božím, než mít chvilkový hříšný požitek; pokládal „potupu s Kristem“ za větší bohatství, než všechny poklady Egypta. Vzhlížel totiž k odplatě. Vírou opustil Egypt, ne že by se byl zalekl hněvu krále, neboť byl vytrvalý, jako by Neviditelného viděl“ (Žid 11,25-27).

I my jako lid nové smlouvy pojďme vírou vpřed ve jméno toho, který se představuje: JSEM, KTERÝŽ JSEM!

NAJDEME DNES ŠŤASTNOU RODINU?

Častokrát se mluví a píše o mezilidských vztazích. Je to velmi aktuální téma. Nejedná se jen o vztahy mezi lidmi vzájemně cizími, ale především mezi těmi nejbližšími. Pán Ježíš se o takovém rodinném vztahu zmiňuje v podoběnství.

„Jeden člověk měl dva syny. Ten mladší řekl otci: „Otče, dej mi díl majetku, který na mne připadá.“ On jim rozdělil své jmění. Po mnoha dnech mladší syn všechno zpeněžil, odešel do daleké země a tam rozmařilým životem rozházal svůj majetek. A když už všechno utratil, nastal v té zemi veliký hlad a on začal mít nouzi. Šel a uchýlil se u jednoho občana té země; ten ho poslal na pole pást vepře. A byl by si chtěl naplnit žaludek slupkami, které žrali vepři, ale ani ty nedostával. Tu šel do sebe a řekl: „Jak mnoho nádeníků u mého otce má chleba nazbyt,

a já hynu hladem! Vstanu, půjdu k svému otci a řeknu mu: Otče, zhrěšil jsem proti nebi i vůči tobě. Nejsem už hoden nazývat se tvým synem; přijmi mne jako jednoho ze svých nádeníků.“ I vstal a šel k svému otci. Když ještě byl daleko, otec ho spatřil a hnut litoostí běžel k němu, objal ho a políbil. Syn mu řekl: „Otče, zhrěšil jsem proti nebi i vůči tobě. Nejsem už hoden nazývat se tvým synem.“ Ale otec rozkázal svým služebníkům: „Přineste ihned nejlepší oděv a oblečte ho; dejte mu na ruku prsten a obuv na nohy. Přiveďte vykrmené tele, zabijte je, hodujeme a buďme veselí, protože tento můj syn byl mrtev, a zase žije, ztratil se, a je nalezen.“ A začali se veselí“ (Luk 15,11-24).

Znamé podoběnství o marnotratném synu nebylo aktuální snad jen v době Ježíšově, ale je

stejně aktuální i dnes. Zamysleme-li se znovu nad tímto podoběnstvím, objevíme mnohé opomenuté myšlenky. S údivem stojíme nad nevyčerpatelným bohatstvím příkladů pro různé životní situace. Jak dalece se dotýká podoběnství o marnotratném synu mého vztahu k Bohu? To je jistě hlavní smysl podoběnství. Vystává však ještě další otázka: jak dalece ukazuje mou vlastní situaci vůči rodině jako otce nebo matky, jako syna nebo dcery?

NAJDEME JEŠTĚ DNES ŠŤASTNOU A HARMONICKY VYROVNANOU RODINU?

Říká se, že by člověk musel chodit s lucernou za pravého poledne, aby našel šťastného a vyrovnaného člověka. Co je v uvedeném podoběnství tak nápadného? Nestává se dosti často, že v rodinách dochází ke konfliktním situacím mezi členy rodiny, že dochází k ostré výměně názorů? Rodiče přicházejí se svými dětmi do rozporů. Mladší generace si myslí, že ji rodiče nechápou, nebo nechťji pochopit. Najdeme vůbec šťastnou rodinu? Není štěstí něco relativního? Každý si pod slovem štěstí může představovat něco jiného. Je však přání žít v rodině harmonicky a spokojeně něco utopického? Netoužíme po tom všichni?

Ježíš v podoběnství neukazuje na nějakou rodinnou idylu, protože zná skutečnost a vychází z ní. V rodině žijí děti v určité pospolitosti a pod ochranou rodičů. Potřebují rodinu pro svůj rozvoj a pro své dozrávání. Dozrávání či dospívání je postupný a nezadržitelný proces. Přijde však okamžik, kdy mladí synové a dcery zatouží opustit ochranné hnízdo, a to někdy vyvolá v rodině rozruch. Na jedné straně se může dostavit podvědomý strach, že jako rodiče ztrácíme něco, co nejsme schopni pevně udržet — syna nebo

dceru. Žijeme v představě, že dítě náleží nám, že je naším vlastnictvím. Uvědomujeme si, že mladý člověk není ještě schopen postavit se na vlastní nohy a být samostatným. Jak často zapomináme na skutečnost, že děti jsou nám svěřeny proto, abychom je připravili pro život a uvedli do života, a ne abychom je připoutali k sobě neviditelnými řetězy.

Na druhé straně jsou rodiče, kteří se nebojí chvilvé odchodu svých dětí, protože s ním počítají. Jsou na ni připraveni, neboť patří k projevu života. Snažíme se připravit svým dětem ty nejlepší podmínky pro život, upozornit je na jeho klady i záporny a zdůrazňujeme jim nebezpečí, kterých se mají varovat. Jistě i otec ve zmíněném podoběnství udělal všechno, aby byl svým synům správným otcem a rozuměl jim jako dobrý přítel. Jak dlouho však taková situace vydrží, záleží na různých okolnostech. V uváděném podoběnství najednou, z čista jasna, přichází požadavek mladšího syna: „Otče, dej mi díl majetku, který na mne připadá.“ Takový požadavek by mohl v nejedné rodině nemile rozčeřit klidnou hladinu. Odkud se vzal takový mladšího syna? Kdo ho ovlivnil k takovému jednání? Působili na něj nějaké neznámé činitele? Určitě. Víme, že i dnes je mnoho takových činitelů, a proto je nemůžeme podceňovat.

Mladí lidé se snadno nechají ovlivnit krásnými řečmi a lacinými frázemi. Ta rodina v podoběnství nežila izolovaně od ostatního světa. Každý z nich měl své přátele a známé. Vždy se najde někdo, kdo chce zapůsobit svou radou. Snad i k tomu mladému muži přišel někdo a radil: „Musíš přece dokázat, že se dovedeš rozhodovat sám, že tě nemusí otec vodit stále za ruku. Jsi přece dospělý mladý muž, máš své sebevědomí, musíš se oprostit od stálého otcova dohledu, jeho rad a zvláště těch

jeho zastaralých náboženských názorů.“ Snad to byly podobné myšlenky, které podnítily mladého muže k jednání.

JAK SE ZACHOVAL OTEC Z PODOBENSTVÍ

Jednoho dne syn otci sdělil, že nechce déle zůstat doma, že se chce postavit na své vlastní nohy, že je již dospělý a že si sám chce život zařídit podle vlastních představ. Neměl žádný podstatný důvod k odchodu. Jistě mu nešlo o zajištění existence. Měl se dobře a nic mu nescházelo, ale zřejmě se doma nudil, domníval se, že se stále musí přizpůsobovat a podržovat. Měl dojem, že něco promešká nebo ztratí, když zůstane doma, a proto chtěl poznat svět a získat zkušenosti. Mladý muž neprojevil otci žádnou vděčnost, přesto však požadoval podíl z vlastnictví svého otce.

Někteří rodiče se snaží na podobnou situaci odpovědět z pozice síly. Jejich odpověď by zněla, že děti mají být poslušné a vděčné, že musí respektovat své rodiče. Nejedna matka by na to reagovala slovy: „Podíl dostaneš až po mé smrti, ale pokud jsem živ, nedám ti ani haléř.“ Jsou i jiní, kteří na to nejdou z pozice síly, protože vědí, že podobné jednání zatvrzuje srdce dětí a jejich uši zůstávají hluché. Autoritativní postoj nepřesvědčuje, jenom vede k zatrpklosti, hořkosti a zene konflikt až do krajnosti. Otec z podobenství mohl poukázat synovi na to, že není vhodná, aby takovým způsobem mluvil se svým otcem a že si nemusí nechat líbit podobný tón. To všechno sice mohl udělat, ale neudělal. Dává mu volnou cestu. Možná, že si někdo pomyslí, že otcovo jednání svědčí o slabosti a o malé autoritě. My však dobře víme, že otec, kterého nám chce Pán Ježíš v podobenství představit, je Bůh, náš nebeský Otec. Ten není ani slabý ani bezmocný a neztrácí nic na své autoritě.

Uvedeným podobenstvím nám Pán Ježíš chce pomoci v našem osobním životě. Učí nás chápat, že to není marné důvěřovat našim dětem. Vždyť i nebeský Otec nám důvěřuje. I my šafaříme s Božím podílem, který nám dal. Hospodaříme s hřívnami, které jsme obdrželi, někdy úspěšně, jindy ne. Bůh nás nechává jít naší vlastní cestou a důvěřuje nám. Láska si nevynucuje poslušnost. Dokáže tise snášet zklamání, je zdánlivě odsouzena k bezmocnosti, ale nerezignuje. Tato láska je silná v čekání, stojí připravena pro chvíli, kdy ji bude nutně třeba. A ta chvíle určitě přijde. Nikdo se neobejde bez lásky, která rozumí, odpouští a povzbuzuje. Bez ní bychom ztroskotali. Mladší syn, který z nevysvětlených důvodů odchází z rodiny, je velice krátkozraký, řekli bychom skoro slepý. Je posedlý jen jednou myšlenkou: „Chci být ode dneška svým vlastním pánem. Zařídím si život podle svého a nenechám si do ničeho mluvit — vždyť jsem plnoletý.“ I tento úsek podobenství je tak blízký dnešní skutečnosti.

Posunutí plnoletosti na osmnáct let vyvolalo v některých rodinách problémy. Každý se nestane zralým tím, že plnole-

tost je uzákoněna na osmnáct let. Hranice plnoletosti se v dějinách měnily. V době Pána Ježíše, ze které je i naše podobenství, byla plnoletost ve třiceti letech. Před první světovou válkou byla ve dvaceti čtyřech letech, po ní v jedenadvaceti letech. Po druhé světové válce jsme se dostali s plnoletostí na osmnáct let. Jistě, že fyzická dospělost je v těchto letech dostatečná, ale není vždy zárukou vyspělosti intelektu.

Známe snad všichni tu zkušenost, jak se dívá mladý člověk na svého otce. V osmi letech si chlapec myslí, že jeho otec ví všechno, ve dvanácti letech, že ví mnoho. V šestnácti letech se chlapec domnívá, že už sám toho ví tolik, co jeho otec a ve

dvaceti letech se domnívá, že toho zná dvakrát tolik, co otec. Ve třiceti letech syn přemýšlí, zda by se občas neměl s otcem poradit. Ve čtyřiceti letech připouští, že otec ví na základě svých zkušeností přece jen víc a ve čtyřiceti pěti letech vyhledává jeho radu. V padesáti pěti letech, když již otce nemá, je přesvědčen, že jeho otec byl velmi moudrým otcem a že jeho matka to s ním myslela vždy nejlépe.

Otec v podobenství rozumí druhým lidem, zvláště pak mladému člověku. Nevychovává k slepé poslušnosti, ale k vnitřní svobodě. Snad ho těžko chápeme, snad bychom i těžko následovali jeho výchovný způsob, ale on rozdělil synům dědictví.

Zanedlouho mladší syn sbalil své věci a odešel daleko od domova. Podobný odchod z domova se v rodinách dalších generací opakoval mnohokrát. Synové i dcery odcházeli svou vlastní cestou. O synu z podobenství nám říká Písmo, že „žil rozmařilým životem a rozházel svůj majetek.“ I o jiných lidech nám říká bible: „Tvrdí, že jsou moudří, ale upadli v bláznovství“ (Řím 1,22).

V Ježíšově podobenství není tedy řeč o harmonické a šťastné rodině. To, co pak následovalo, zjevuje, že ne každý mladý člověk ví, jak si má počínat se svou volností a svobodou. Rozhodně ne tak, jak ji někdy rozumí a jak se lehkovážně domnívá. Každá svoboda má své hranice a vyžaduje svou cenu. Dělát si, co chceme a jak chceme, to nemá nic společného se svobodou, nýbrž to svědčí jen o dětské nezralosti a neukázněnosti.

Chceme se zamyslet ještě nad jednou skutečností. Mladý muž z podobenství, pro něhož otcovský dům nemá velký význam a který chce s lehkým srdcem opustit otcovský dům, ani neuvažuje nad tím, kolik bolesti způsobí a kolik hořkosti zanechá v otcově srdci. To vyplývá i z krátkého komentáře, který později otec vyslovil: „... tento můj syn byl mrtev a zase žije, ztratil se, a je nalezen.“ Z těchto slov zaznívá hluboký zármutek. To jsou rány, které se tak snadno nehojí a nemizí. Ježíš chce, abychom si uvědomili, kolik bolesti dělá člověk Bohu, když se od něj odvrací. Podobně ve vztahu jedince k rodině to způsobuje mnoho bolesti, když mladá generace vyhrocuje nedorozumění až do krajnosti. Otec je však přesvědčen, že to dobré semeno, které zasel do srdce dítěte, může být sice prorostlé koukolem, kterým se nepřítel snaží udusit všechno dobré, ale nemůže být zcela zmařeno. V celém dění stojí stále něco v popředí: je to srdce otcovo a v tom rodinném vztahu pochopitelně i srdce matky. Provází své dítě neviditelně přes hlubiny, výšiny, srázy i hluboké propasti, kterých je daleko víc než slunných rovin, o kterých mladý člověk snil.

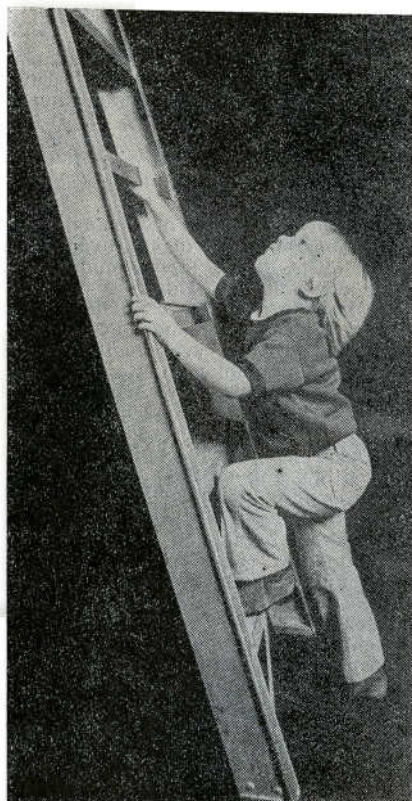
To nejkrásnější na celém podobenství je, že otcovský dům nemá zavřené dveře. Bůh tak nikdy nečiní, proto ani my bychom tak neměli činit. Otcové a matky mohou s trpělivostí čekat. Ani Bůh není čekáním unaven, nikdy se nevzdává a trpělivě čeká. Mějme takovou trpělivost v čekání i my. Přijde hodina, kdy děti pocítí opravdovou vděčnost za to, že dosud mají otce a matku, ke kterým se mohou vrátit tam, kde se kdysi cítili tak bezpečně a šťastně. Ta nejlepší cesta v životě člověka je cesta poslušnosti — cesta zkušenosti je dobrá, ale drahá.

Existuje šťastná rodina? Mohli bychom říci: snad, někdy, ale jistě tehdy, když všichni její členové si dají poradit Písmem svatým. Jenom sami z lidské síly to nedokážeme. Můžeme sice sami chtít i usilovat o to, vytvářet k tomu podmínky, ale „...nebude-li Hospodin stavět domu, nadarmo usilují ti, kteří stavějí jej“ (Žalm 127,1).

Otomar Klouda

ZAPOMENUTÝ KRISTUS

Co mi ještě chybí

Slíbil jsem, že vám řeknu o jedné málo známé pravdě. Písmo ji předkládá jako velmi důležitou. Souvisí totiž úzce s naší přípravou na setkání s Bohem.

Někteří lidé odsouvají Boha do nepřístupného nebe, odkud prý bezmocně pozoruje svět, který jej nikdy nepotřeboval a který funguje docela dobře sám. A přece máme zprávu o Bohu evangelia, který má péči o vrabečky a obléká polní lilie slávou, jakou neměl ani Šalomoun (Mat 6,26-29). Návrat k Bohu-Stvořiteli je jedním z podstatných bodů kázání evangelia dnešnímu světu.

Ježíš ukázal svým učedníkům, že posledním znamením, které se před jeho příchodem naplní na zemi, bude světové kázání evangelia (Mat 24,14). Apoštol Jan pozoroval ve svém prorockém vidění, jak je věčné evangelium kázáno všem obyvatelům země, všem národům, pokolením a jazykům (Zjev 14,6). Je v tomto evangeliu nějaké zvláštní poselství pro křesťanský svět, který přece zná velká dogmata víry, ale který už nevěří?

„Klanějte se tomu, který učinil nebe i zemi i moře i studnice vod“ (Zjev 14,6,7). Ano, to je návrat k Bohu-Stvořiteli.

Všimli jste si, že zázračné poselství evangelia neobvykle připomíná znění čtvrtého přikázání, kde je nám jako hlavní náotiv k zachování čtvrtého přikázání zdůrazněna skutečnost, že „v šesti dnech učinil Hospodin nebe i zemi, moře i všecko, co v nich je, a odpočinul dne sedmého“? (2 Moj 20,11) Bůh — Stvořitel je Bohem soboty.

Jedním ze způsobů, jak Stvořitele otevřeně uznat Pánem světa, je zachovat den odpočinku, který oddělil, požehnal a posvětil. V Písmu najdeme mnoho krásných míst, která dávají tušit, jak veliké je požehnání, plynoucí z opravdového zachování sobotního dne. Dovolte mi však uvést jen něco z mé vlastní zkušenosti.

Písmo nás učí činit v sobotu dobře, zapomenout na všechny starosti všedního dne, vzdávat Bohu poctu, která mu patří, nalézt v Bohu pravý odpočinek a lépe než ve spěchu všedních dní se moci připravit na setkání s Bohem...

Byl jsem kdysi studentem na fakultě. Vzpomínám na ten vyrovnaný klid, který se mne zmocnil vždy od pátku večera až do chvíle, kdy se ztratily poslední paprsky sobotního slunce. Zavřel jsem knihy, slovníky, rozepsané práce, výpisky a přednášky. Otevřel jsem bibli, abych po celém týdnu horečné práce našel odpočinek, který nám dává Pán Bůh. Spolužáci, kteří nikdy nevypadli z toho kolotoče, se divili, když mne viděli světit tento den třeba před písemnou nebo ústní zkouškou. Ale Bůh mi vždy bohatě odplatil věrnost, na které mi záleželo více než na osobním úspěchu. Měl jsem velkou přednost již v tom, že jsem měl svěží myšlenky. Ten blahodárný pokoj jsem směl prožívat každý týden. Když jsem někdy pozoroval své kolegy, myslel jsem si, že by lékaři měli místo prášků spíše předpisovat takové chvíle, jaké jsem prožíval já. Kdo může docenit vliv posvátné chvíle, ve které se člověk setkává s Bohem?

Myslím na krásný text Pisma: „Jestliže odvrátíš od soboty nohu svou, abys nevykonával libosti své v den svatý můj, anobrž nazůveš-li sobotu rozkoší, a svatou Hospodinu slavnou, a budeš-li ji slaviti tak, abys nečinil cest svých, ani nevykonával, co by se líbilo, ani nemluvil zbytečných slov, tehdy rozkoš míti budeš v Hospodinu“ (Izai 58,13,14).

Lid Boží se — podle jasné definice Pisma — pozná právě podle věrnosti Božímu přikázání

a podle víry v Ježíše Krista (Zjev 14,12): „...soboty své vydal jsem jim, aby byly na znamení mezi mnou a mezi nimi, aby znali, že já Hospodin jsem posvětitel jejich“ (Ezech 20,12,20). „...co já mám činit, abych byl spasen? Oni mu řekli: Věř v Pána Ježíše Krista, a budeš spasen ty i dům tvůj“ (Skut 16,30,31).

Proč jsme začali mluvit o zachování Božího zákona? V minulém čísle časopisu jsme si totiž naznačili cestu, kterou prochází křesťan, než je připraven setkat se se svým přicházejícím Pánem. Proto jsme mluvili také o začátku této cesty, bez které nemůže začít opravdová křesťanská zkušenost — obrácení člověka. Ukázali jsme si na zákon, který usvědčuje z prázdného a nedobrého života a ukazuje na beznaději člověka. Ale když Dárce zákona nabídne sílu k novému životu, stane se zákon radostným a dosud neznámým ukazatelem cesty života. To je změna mysli a srdce, to je obrácení: „Na-

klonil jsem srdce svého k vykonávání ustanovení tvých ustavičně, až i do konce... zákon pak tvůj miluji... je radostí srdce mého“ (Žalm 119,112,113,111). Musel jsem proto říci něco o zachování celého desatera.

Když nás zákon obviňuje, usvědčuje nás z nepořádku v našem životě. A tak je třeba nápravy, změny. Obrácení není jen přijetím náboženství, je to boj s vlastním starým „já“, je to příprava místa v srdci pro Pána života.

„Budeš-li se mít navrátit, obrať se ke mně, ke mně se navrať“, říká Bůh Izraeli (Jer 4,1). Obrácením se stavíme tváří v tvář Bohu. Stáváme se Božími dětmi. Bůh nás přijímá v Kristu za syny a dcery, když my uvěříme jeho lásce. „Nebo tak Bůh miloval svět, že Syna jednorozeného dal, aby každý, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný“ (Jan 3,16). Víra v Boží lásku je již zárodkem vítězství v Kristu nad hříchem a smrtí. „Kdo uvěří a pokřtí se, spasen bude“ (Mar 16,16).

Když přemýšlím o tom „co mi ještě chybí“ na cestě za Ježíšem, vzpomínám také na texty bible o křtu ponořením. I křest je vítězstvím. Vítězství je vyvrcholením boje. Křtu předchází boj, dokonce dochází v určitém smyslu až k smrti, k smrti všeho starého, z čeho nemůže vzejít život. Být pokřtěn znamená přiznat svou porážku, odsoudit svůj dosavadní život. V tom přiznání porážky je již vítězství.

Křest je tedy vyhrazen těm, kteří prožili hlubokou zkušenost s Bohem. Ježíšova slova „učte všechny národy, křtíce je“ (Mat 28,19) naznačují, že křtu má předcházet poznání Boží vůle.

Křest má ještě jednu podmínku. Jako smlouvu dobrého svědomí vůči Bohu (1 Petr 3,21) mu předchází opravdové pokání. „Pokání činite a pokřtí se jeden každý z vás“ (Skut 2,38).

Písmo klade tři podmínky křtu: víru, poznání a pokání. Jedná se přece o osobní závazek, který činí člověk ve vztahu k Bohu. Závazek křtu má váhu jen tehdy, jestliže odpovídá přání a touze člověka, kterou obrád křtu vyjadřuje.

Ponoření do vody, jako do vodního hrobu, je symbolem toho, co člověk prožil, i toho, k čemu je s Boží pomocí odhodlán. Prožil ztrátu starého „já“, staré osobnosti — to je jako smrt. V symbolu křtu ponořením je zdůrazněn právě tento obraz. A ten, kdo byl pokřtěn — tak jako kdysi mnoho lidí ve vodách Jordánu — vystupuje na pevný břeh a chce chodit v novotě života (Řím 6,3,4).

Zdá se snad, jako bychom stále mluvili o novém životě, o začátku cesty, kde to všechno teprve začíná? Ano, mluvili jsme o tom minule. Ale tak, jediné tak začíná cesta za Kristem. Navenek to může být jen nepozorovatelná, nebo naopak velká a radikální změna. Ale jedná-li se o pravou křesťanskou zkušenost, je to v podstatě vždy

- působení Božího Ducha na naše srdce (Jan 3,5,8)
- vědomí hříchu ve srovnání se zákonem, s Boží vůlí (Řím 7,7)
- konec, dá se říci i smrt starého „já“ (Gal 2,20)
- přiznání se k této smrti, protože Bůh nabízí nový život, a my jej vírou přijímáme, uvěřili jsme Boží lásce
- rozhodnutí projevit veřejně touhu žít nově, žít s Kristem — to je křest.

To je ten začátek nekonečně krásného života, života Božího dítěte.

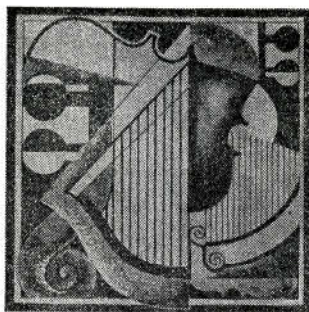
Přeji si říci vám ještě něco o takovém životě. Bude to přišť naposled.

(Dokončení v příštím čísle)
N. H.

ZPÍVEJME HOSPODINU

Jubalovy nástroje

MILAN DROBÍK

Již ne jeden věřící člověk si položil otázku, jak tomu asi bylo s hudbou a hudebními nástroji v nejranější době lidské civilizace, v době od Adama do potopy. Bible téměř nic nehovoří o tehdejší hudbě. Cožpak lidé tenkrát nezpívali a nehráli, nebyl tehdy Bůh oslavován hudbou? Bible píše, že v nebi chválili Boha andělé a jiné stvořené bytosti zpěvem a hudbou již před stvořením člověka (Job 38,7; Ezech 28,13). Věříme, že také Adam s Evou při pohledu na úctyhodnou krásu, kterou Bůh kolem nich vytvořil, oslavovali Boha a zpívali. Čteme o tom v knize Patriarchové a proroci: „... bezstarostní ptáci polétávali beze strachu kolem nich, a když jejich šťastný zpěv stoupal vzhůru ke chvále Hospodina, přidali se k nim Adam a Eva v důkřívání Otci a Synovi“ (str. 26).

Hudba nebeských chórů musí být jistě nepředstavitelně krásná. Adam s Evou slyšeli zpěvy andělů a sami je napodobovali. My však o této hudbě a zpěvech nevíme nic. Ze zpráv Genese se zdá, že tehdejší hudba musela být velmi jednoduchá. Proč? Co se stalo? Hřích zahalil do temnoty první obyvatele světa. Mnoho z radostí Edenů se ztratilo ve dnech lopoty a dřiny v potu tváře. Přesto všechno si první lidé ulehčovali lopotu a zkrášlovali chvíle volna zpěvem.

Instrumentální hudba se však dlouho nevyskytovala. Trvalo to sedm generací, než vznikly první hudební nástroje. Od Adama, který byl v době vzniku nástrojů ještě stále naživu, až do Jubala, který se stal tvůrcem lyry a píšťaly. „Jeho bratr se jmenoval Jubal, ten se stal praotcem všech hrajících na citaru a flétnu“ (1 Moj 4,21). V jiných překladech je „... otec všech hrajících na lyru a píšťalu“. Zidovská encyklopedie definuje Jubala, syna Lámechova jako „otce... třídy hudebníků, zakladatele hudby, jenž vynalezl KINNOR neboli lyru a UGAB neboli třítnovou píšťalu... Je pozoruhodné, že jméno Jubal připomíná slovo „jobel“ — hudební nástroj používaný ve starém Izraeli — „beraní roh“.

Náš kralický text nejmenuje píšťalu, ale „nástroje hudební“. Jiné překlady uvádějí „varhany“. Všechny se však shodují v tom, že jeden z nástrojů byl strunný (brnkací) a druhý byl foukací neboli dechový. Později, ačkoli ještě stále v rané historii lidstva, vznikly nástroje úderové nebo bicí.

První nástroje byly zřejmě odlišné od našich představ. Lidé objevili princip tvoření tónů. Tím, že zkracovali nebo prodlužovali strunu či sloupec vzduchu, vytvářeli různé tóny. Někteří vykladači Pisma usuzují, že Jubalův nástroj nebyl příliš složitý, ale pouze hrubý a neopracovaný. Byl prý prototypem pozdějších nástrojů, které jsou v hebrejštině označovány slovem UGAB — tedy třítnová píšťala. Několik těchto píšťal mohlo být také svázáno dohromady a vytvořilo nástroj složitější. U mnohých starých národů světa jako např. v Peru, na Nových Hebridách, v Číně a v Řecku byl a často ještě je takový nástroj používán. Je hlavně znám jako šalmaj nebo řeckým jménem SYRINX. Mezi hudebními odborníky je syrxinx pokládán za totožný s Jubalovým ugabem. Teprve však v roce 1821 měli někteří umělci pečlivě vypracovaný syrxinx, na kterém hráli ne příliš složité písně, snad tři až čtyřhlase. Tento nástroj měl čtyři řady po sedmi píšťalách,

které vytvářely úplnou stupnici čtyř oktav. Hráč si nástroj upevňoval pod bradou tak, že se mohl rty dotýkat různých píšťal bez pomoci rukou. Stupnice mohla být zahrána užitím osmi píšťal. Nástroj používaly často i děti. Syrxinx má zvláštní poněkud zastřený tón. Říká se, že je podobný flétnovému rejstříku varhan. Je zajímavé, že C. Debussy napsal krásné flétnové sólo nazvané „Syrinx“. Mělo znít jako něco mezi flétnou a tímto starým nástrojem, který skladatel slyšel.

Kromě zprávy Genese o Jubalovi a jeho harfě (kinnor) a píšťale (ugab), uvádím ještě jiná dvě místa Pisma, jež se zmiňují o nástrojích dávných dob. Když Lában dostihl Jákoba, který prchal se svou rodinou a svými stády, vyjádřil zklamání: „Proč jsi tajně utekl... byl bych tě vyprovodil s veselím a písničkami, s bubínkem a citerou.“ Anglický překlad: „... abych tě mohl propustit s veselím a písněmi, s tamburinou a lyrou?“ (1 Moj 31,27). Také Job se zmiňuje o Jubalových nástrojích. Jobova kniha je nejstarší knihou Bible. Job ukazuje blahobyt a radost bezbožníkům, které jsou v rozporu s jeho vlastním truchlivým postavením, těmito slovy: „Vyskají s bubínkem, citerou, radují se při zvuku flétny“ (Job 21,12). V těchto verších se „bubínek“ vztahuje na Toph — bicí nástroj, „flétna“ je třítnová píšťala Ugab a citera je Kinnor.

V těchto verších je použito stejných názvů pro nástroje jako v případě Jubala. Mnozí vykladači srovnáváním těchto slov a jejich významů a podle historických zpráv, které se zachovaly, odhadují, jak asi mohly vypadat a znít Jubalovy nástroje. Musíme se ovšem smířit s faktem, že nemáme vůbec žádný záznam předpotopní hudby. Z toho vyplývá, že jakákoli rekonstrukce z doby před potopou je závislá na vzpomínkách a zručnosti Noema a jeho rodiny. Nebo snad Noe uchránil některé nástroje v arše, aby se dochovaly pro příští pokolení? Domnívám se, že Jubalovy nástroje byly dokonalejší a pokročilejší než rekonstrukce, o kterých jsme hovořili (syrinx). Hudební vědci totiž věří v primitivnost a jednoduchost prvních nástrojů. Vycházejí ze zásady, že čím starší, tím primitivnější. Uvádějí historické důkazy např. o židovské hudbě, která by údajně měla navazovat na hudbu před potopou. David Ewen píše v knize Hebrejská hudba: „Patriarchové bible byli předně pastevci a jejich hudba byla čistě pastýřská. Téměř jistě to byly volné foukané, obnažené melodie, hrané jen tak bez cíle. Biblický Izrael měl srdce a inspiraci tvořit hudbu, avšak v technické dovednosti byl žalostně nedostatečný... Jejich pastýřské melodie byly primitivní a beztvárné. Měli jen málo nevyvinutých nástrojů...“ Takové citáty však nedokazují, že předpotopní nástroje a hudba musely být primitivní. Víme, že Abraham vyšel na rozkaz Boží z Ur Kaldejských, města na vysoké kulturní i stavitelské úrovni, jak dokazují archeologické nálezy. Jak se dívat na ty četné vykopávky starých kultur, které svými rozměry a dokonalostí mnohdy uvádějí v úžas člověka 20. století? Archeolog L. C. Woolley nalezl na území Sumerské říše v Mezopotámii mimo jiné různé hudební nástroje. Na královském hřbitově v bibli-
kém Uru nalezl četné harfy potažené zlatem

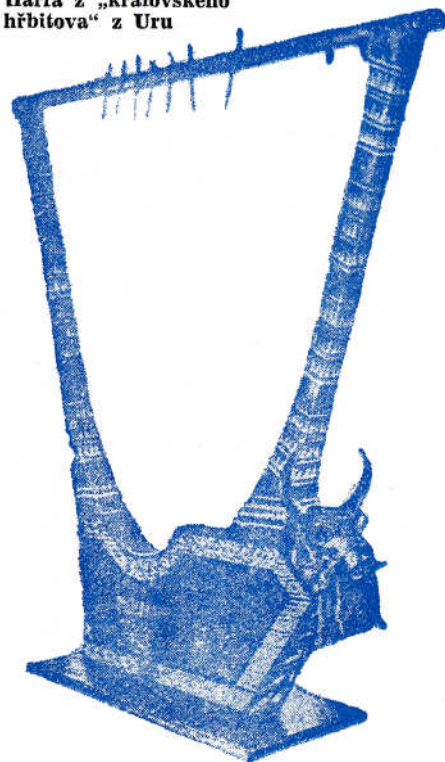
a ozdobené zlatými hlavami býků! Tyto nástroje platí dodnes za skvosty mezi nálezy.

Seriózní bibliční učenci se dívají totiž na dřívější generace jako na dokonalejší vzrůstem, krásou i intelektuálně v porovnání k lidem žijícím dnes. A tak věřící člověk těžko uzná, že hudba přišla ponejprv do lidského ucha rachotem hromu, zasvěštěním tětivy luku, zvoněním kovadliny nebo hvízdáním třítny ve větru. Tyto zvuky mohly jistě vést k vynálezu nástrojů, ale je těžké si představit, že člověk, který zpíval a hrál ve společnosti andělů v ráji, všechno po pádu do hříchu zapomněl. Je však docela možné, že první lidé nechtěli imitovat sladkou rajskou hudbu nějakým hrubým zařízením.

Domnívám se, že Jubal poznal hudbu od Adama, který slyšel hudbu andělů a byl o ní také poučen Bohem. Adam zřejmě mohl mluvit s Jubalem o nebeské hudbě, na kterou si vzpomínal z Edenů, protože čteme: „Adam pečlivě sřezil, co mu Bůh zjevil, a předával to dalším pokolením. Svým dětem a dětem jejich dětí až do devátého kolena líčil nevinný a šťastný stav člověka v ráji... Bylo však už jen málo těch, kteří dbali jeho slov.“ Jubal mohl tedy slyšet vyprávění svého předka. Pokusme si představit letícího patriarchu, kterého doprovází malý Jubal k bráně ráje, střežené cherubíny, kde podle svého zvyku konal bohoslužby. Snad se Adam pokoušel popsat tóny a účinky nebeské hudby mládenci, jehož mysl a hudební sluch byly již probuzeny od dětství. Jubal se zajímal více o hudbu a zpěv než o hrubost, násilí, nemravnost a krveprolévání, které bylo charakteristické pro většinu členů Kainova pokolení, ve kterém se narodil (viz 1 Moj 4,19.23.24).

Z velmi stručného zápisu Genese o Jubalovi a jeho nástrojích tušíme, že v životě našich prapředků bylo místo pro hudbu a zpěv, přinášející radost, potěšení a pokoj. Nejinak by tomu mělo být i v dnešní době plné lomu a různých zvuků. Nervová soustava člověka je narušována a napjatá až k prasknutí. Jaké blaho přináší krásná duchovní píseň! Jak potěší lahodné tóny složené k oslavě Boha! Nezapomeňme, že také dnes může být hudba důležitým činitelem v utváření naší povahy. Může náš život obohatit a může přinést radost a pokoj. „Ať chválí jeho jméno, ať mu pějí žalmy při bubnu a při citarě. Hospodin má ve svém lidu zalíbení, ozdobí pokorné spasou. Věrní ať jásají v slávě, ať plésají ve svých pokojích“ (Zalm 149,3-5).

Harfa z „královského hřbitova“ z Uru

PRÁŠKY na spaní

nejsou nejlepším řešením

Možná máte také problémy se spánkem. Buď nemůžete vůbec usnout, anebo usnete poměrně snadno, ale stejně nespíte dlouho, nanejvýš tak hodinku. Ráno se cítíte unaveni. Takový spánek vás naprosto neosvěží. Budiž vám útěchou, že zdaleka nejste jedini, kdo takto trpí. Nespavost — insomnie — je velmi rozšířená, zvláště ve vyspělých zemích. Milióny lidí trpí různými poruchami spánku. Častěji to bývají ženy.

Lékaři dávají spíše pesimistické předpovědi, počet takto postižených se má v blízké budoucnosti ještě zvyšovat. Na nespavost totiž dnes není opravdu zaručená léčebná metoda nebo prostředek. O tom nás může přesvědčit úryvek z článku jednoho z předních odborníků v tomto oboru medicíny.

„Kdyby se mě zeptal někdo, kdo má potíže se spánkem, co má dělat, řekl bych mu, ať vyzkouší všechno, o čem se domnívá, že by mu mohlo pomoci. Může chodit spát vždy v tutéž dobu a získat tak určitý návyk. Může pravidelně cvičit během dne, může intenzivně cvičit před spaním a pak se vykoupat v horké lázni nebo se uvolnit jiným způsobem. Někteří lidé tvrdí, že jim pomůže, když před spaním vypijí hrnek teplého mléka. Zásadně nejzte k večeri kořeněná a těžce stravitelná jídla. Naučte se několika uvolňovacím cvikům. Ale vůbec nejlepší rada, kterou vám mohu dát, je: nezačínejte si nic s prášky na spaní. Pokud jste je začali brát, nebo si na ně dokonce navykli, omezte postupně jejich užívání, tak, abyste je během dvou až tří týdnů zase úplně odvykli.“

Lidé trpící nespavostí spolykají nepředstavitelné množství utišujících prášků a sedativ. Je naprosto mylné domnívat se, že toto je nejpoužívanější a nejlepší způsob léčby. Spíše to klasifikujeme jako nejméně vhodné řešení. Člověk, který začne prášky užívat, si velmi rychle vypěstuje návyk. Účinnost prášků se postupně snižuje a člověk se stává závislým na určité dávce a určitém druhu. Pokud někdo jednotlivé druhy střídá, aby se ubránil návyku, brzy zjistí, že mu prášky nepomáhají vůbec.

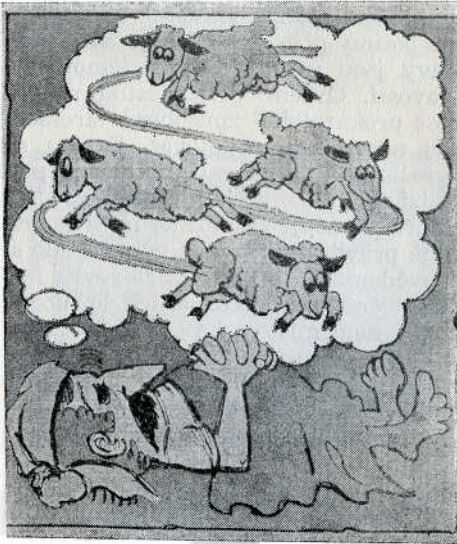
V mnoha případech se návyk rozvíjí do té míry, že člověk trpící nespavostí bere stále více prášků, aniž by si uvědomoval možné následky. V naději, že dosáhne účinku, je ochoten brát nebezpečnou, ne-li smrtelnou dávku.

Nebezpečí návyku není jedinou námitkou proti používání takových prostředků. Každý, kdo je užívá, má během doby další potíže. Může trpět raní nevolností, mít závratě. Může mu být špatně od žaludku, nebo dostat svědivou vyrážku. Protože ztěžují při-

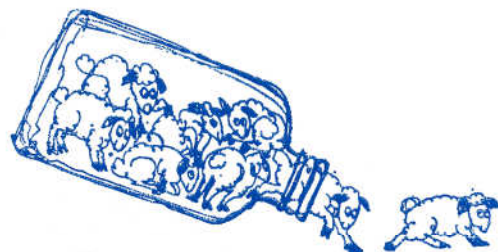
jímání kyslíku v plicích, mohou dokonce snížit a omezit jak nervovou, tak svalovou činnost. Nejhorší však je asi to, že do značné míry narušují normální přirozený průběh spánku.

STADIA SPÁNKU

Normální spánek můžeme rozdělit na dvě hlavní fáze. Jedna část je spojena s velmi rychlým pohybem očí. Označuje se zkratkou REM. Během normálního spánku nastává každých 90 minut. Druhou fází, kdy jsou oči poměrně v klidu, dělíme dále na čtyři stadia.

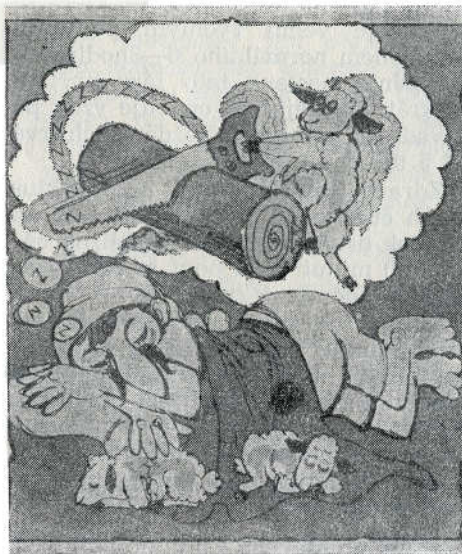

Přirozeně, v prvním stadiu všechno začíná. Začínáme se uvolňovat, tep se zpomaluje, rovněž mozek pracuje na menší obrátky. Pokud nás nic nevyruší, dostaneme se přibližně během 10 minut do druhého stadia spánku.

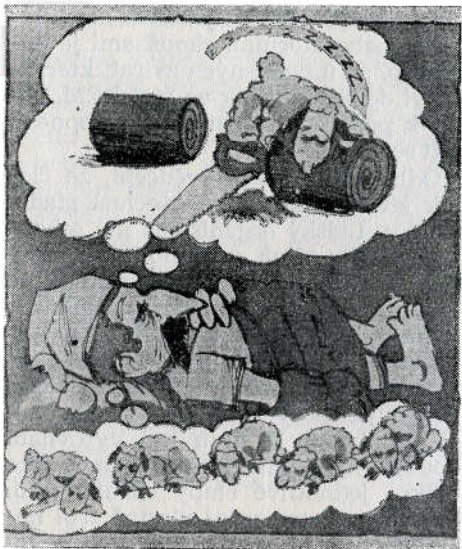
Nyní se oči začínají pohybovat ze strany na stranu. Mozek „chytí druhý dech“, pracuje mnohem intenzivněji než v předchozí etapě. Kdyby vás někdo vzbudil v tomto stadiu, měli byste v myšlení zřejmě smísení skutečností a fantastických představ. Může vás prohnět tříhlavá saň nebo beznadějně padáte někam do propasti.

Asi po dvaceti minutách nastane třetí stadium spánku. Možná se převalujete, hledáte vhodnou polohu, mumláte nebo dokonce mluvíte ze spaní. Kle-

sá tělesná teplota i krevní tlak. Dech je pomalý a mělký. Drobnější zvuky v okolí vás už nevyruší.

Můžeme-li vůbec některou část označit jako „hluboký spánek“, pak je to

čtvrté stadium. Když nastane, spíte opravdu jako zabití, nevnímáte na-

prosto nic na světě. Vzbudit vás v této části spánku, to je pořádná dřina. Kdyby se to někomu podařilo, měli byste v hlavě přímo „vymetené“. To jsou ty stavy, kdy si nejste schopni vzpomenout ani jak se jmenujete.

V životě máme jistě několik požitků, spánek během čtvrtého stadia patří určitě mezi ty nejlepší. Trvá přibližně dvacet minut a pak jsme unášeni dále nebo spíše zpátky k „lehčím“ etapám spánku. Srdeční činnost se znovu zrychlí, dýchání je intenzivnější. Kdyby vás někdo pozoroval, všiml by si, že pomalé mělké dýchání čtvrtého stadia je vystřídané mnohem rychlejším rytmem krátkých nádechů.

V tomto stavu jsme na cestě k další fázi spánku, o které jsme se zmínili na počátku. Je to fáze označovaná zkratkou REM — nejtajuplnější část spánku. Tehdy míváme sny a jak jsme uvedli na počátku, je to fáze, která se vyznačuje velmi rychlým pohybem očí. Během normálního 6—8hodinového spánku nastane tato fáze čtyři až pětkrát. Obvykle se opakuje vždy po devadesáti minutách. Každá z nich trvá od 5 minut až do půl hodiny.

Zdravý člověk prospí celý cyklus všech čtyř stadií i fáze REM zase na počátek druhého „verše“ přibližně během 90 minut. Celá pouť se opět opakuje za noc až pětkrát.

Prášky narušují tento přirozený rytmus spánku. Zkracují délku hlubokého spánku během čtvrtého stadia a podstatně zkracují také fázi snů REM. Výzkumy zjišťujeme, že trvá nejméně pět týdnů, než se po skončení užívání prášků jednotlivé fáze spánku vrátí do původního stavu.

Běžně se má za to, že druhá fáze spánku REM působí buď jako činitel při rozvoji nervové soustavy u dětí — fáze REM trvá u malých dětí přibližně dvakrát déle než u dospělých — nebo nějakým způsobem slouží k rekapitulaci zážitků minulého dne — jako doba, kdy se třídí a ukládá do příslušných zásuvek paměti všechno, co uplynulý den přinesl, co jsme se naučili a zažili. Laboratorními zkouškami je dokázáno, že u pokusných zvířat, kterým nebyl dopřán spánek ve fázi REM, došlo k poruchám paměti a schopnosti učit se.

Odborníci jsou přesvědčeni, že člověk životně potřebuje všechna stadia spánku. Lidský organismus má schopnost dohnat dluh v jednotlivých částech. Je zjištěno, že lidé, kterým jedné noci nebyla dopřána REM fáze spánku, to automaticky dohnali během následující noci. Bylo-li u nich vnějšími záhady zkráceno čtvrté stadium spánku, následující noci se toto stadium úměrně prodloužilo a dluh byl vyrovnán. Dodnes však není přesně známo, jaké funkce jednotlivé etapy spánku plní. Lidé trpící nespavostí vlastně trpí nedostatečným trváním třetího a čtvrtého stadia spánku a fáze REM. Zdá se, že u nich převládá spánek ve druhém stadiu.

NĚKTERÉ PŘÍČINY NESPAVOSTI

Je naprosto přirozené, že čím je člověk starší, tím méně spí. To je důsledek procesu stárnutí. Čím je člověk starší, tím méně má „hlubokého spánku“ ve čtvrtém stadiu. Nejen, že se zkracuje jeho délka, ale není už ani tak intenzivní jako dřív. Čím je člověk starší, tím více vnímá hluk a lehčeji se probouzí.

Někteří vědci mají za to, že nespavost ovlivňuje množství serotoninu v organismu. Tuto látku produkují mozkové buňky hlavně z bílkovin. Čím více je v organismu serotoninu, tím více se nám chce spát. Proto se někdy cítíme ospalí po jídlech bohatých na bílkoviny. Některým lidem opravdu stačí jedna nebo dvě sklenice mléka a jsou připraveni usnout.

Spánek se narušuje také psychickými příčinami. Kdykoli prožíváme depresi, vykazuje náš spánek příznaky stáří. Výzkumy ukázaly, že u člověka různě skličeného a ztápěného se část hlubokého spánku zkracuje až na jednu pětinu přirozené délky. Stressové stavy jsou velmi častou příčinou nespavosti. Ovšem příležitostná nespavost prokazatelně způsobená stresem nás nemusí znepokojovat. Snažte se vyřešit příčiny stresu, nespavost pak zmizí stejně náhle, jak se objevila. Jiní lékaři považují za možné, ne-li přímo silně pravděpodobné, že někteří lidé si neuvědoměle vytvářejí zlovyk nedostatečného spánku. Jejich ložnice a postel není místem ke spaní, ale spíše místem intenzivního psychologického sebezpytování a uvažování. Doba, kdy ulehne, je nejpříhodnějším úsekem dne, abychom promýšleli všechno, na čem nám záleží. Jindy máme zřejmě málo času. Ale když ulehne, nastane ta příhodná a klidná chvíle. Jsme velmi zranitelní. Všechny neklidné myšlenky mají k nám volný přístup. Znovu si promítáme události uplynulého dne, zabrousíme do zítřejšího programu, plánujeme snad i na pozítří. Velmi brzy si podobný způsob navýkneme. Když večer ulehnete, přistihnete se, že automaticky začínáte myslet na své nejistoty a obavy, nikoli však na spánek.

Řešení je prosté: naučte se oddělit starosti od spánku. Jděte do postele opravdu s úmyslem spát. Chcete-li se starat nebo promýšlet zítřejší postup, najděte si jiné místo a jinou dobu. Nepotřebujete žádné prášky, ba ani teplé mléko, stačí, když se naučíte ovládat své myšlenky. Přestaňte číst v posteli a dívat se z postele na televizi. Jděte si lehnout jen tehdy, když jste ospalí a máte úmysl spát. To je první část řešení. Druhá je těžší, protože tam musíte zapojit celou svou vůli. Kdykoli zjistíte, že nejste schopni usnout, nehleďte na čas — vstaňte, a pokud možno přejděte do jiné místnosti. Zůstaňte tam tak dlouho, až se zbavíte tíživých a složitých myšlenek. Jestliže se vrátíte a znovu nemůžete usnout, vstaňte a přejděte podruhé a bude-li to zapotřebí, pak i potřetí a počtvrté. Vydržte to,

i kdybyste tak měli strávit celou noc. Aby to bylo ještě lepší, měli byste vstát každé ráno vždy přesně v tutéž hodinu, bez ohledu na to, jak jste v noci spali. Nesnažte si vymýšlet nějaký způsob, jak si alespoň na chvíliku zdřímnout během dne. To vaši nespavosti nepomůže, právě naopak.

Františkovi je dvacet pět let. Je ženatý. Po několik let měl problémy se spánkem. Uléhal kolem deváté večer, ale nikdy neusnul dříve, než v jednu nebo ve dvě hodiny ráno. Místo aby spal, trápil se problémem, jak dát dohromady peníze na stavbu rodinného domku. Během dvou týdnů uplatňoval výše popsanou metodu, a problémy se spánkem naprosto zmizely. Na počátku musel z ložnice odejít čtyřikrát i pětkrát, než konečně usnul, ale už po dvou týdnech nemusel vstát ani jednou. Každou noc získal navíc čtyři hodiny vydatného spánku.

Co se nespavosti týče, neřekla lékařská věda ještě své poslední slovo. Mnoho skutečností kolem spánku pro nás zůstává stále tajemstvím. Mnoho metod a domněnek je třeba vyzkoušet a ověřit. Několik věcí však víme zcela jasně. Předně, lidé mají sklon domnívat se, že spí mnohem méně, než tomu ve skutečnosti je. A pak mají většinou nadnesené představy o potřebě spánku. Trápi se nad tím mnohem více, než je zapotřebí.

Jeden student se dlouho trápil nad svými domnělými poruchami spánku. Měl za to, že vlastně celou noc nespí, ale jen podřimuje. I když to nebyla pravda, každé ráno vstával naprosto vyčerpan.

Neničte se stejným způsobem. Když jdete spát, naučte se ovládat své myšlenky. Snažte se myslet třeba na to, že ráno vstanete ve čtyři hodiny. Možná, že vám to také pomůže. Ostatně, je-li něco ještě horšího než nespavost, pak je to spánek, při kterém se domníváme, že nespíme.

BYLI APOŠTOLOVÉ POKŘTĚNI?

Již delší dobu se zabývám otázkou, zda byli učedníci a apoštolové pokřtěni. Je pravda, že sám Pán Ježíš pokřtěn byl, ale nikde nečteme, že by byli stejným způsobem pokřtěni i jeho učedníci. Můžete mi na to odpovědět? Jistě nejsem sama, koho by to zajímalo. M. T.

Je pravda, že v bibli nikde není přímá zpráva o pokřtění dvanácti Ježíšových učedníků, a přece na tuto otázku nacházíme nepřímou odpověď. V knize Skutků apoštolů (9,18; 22,16) je zpráva o tom, že apoštol Pavel byl pokřtěn. V evangeliu Jana (1,35 až 51) je zpráva o povolání prvních pěti Kristových učedníků — Jana, Ondřeje, Petra, Filipa a Natanaele. O dvou z nich je výslovně napsáno, že byli učedníky Jana Křtitele (Ondřej a pravděpodobně i Jan). Ti byli nepochybně Janem pokřtěni křtem ponořením, tak jako byl pokřtěn i sám Ježíš. A z evangelijní zvěsti můžeme usuzovat, že i ostatní učedníci se podle příkladu Ježíšova nechali pokřtít, pokud nebyli pokřtěni již dříve, než je Ježíš povolal.

Nezapomeňme také na skutečnost, že před svým odchodem Ježíš přikázal učedníkům, aby šli do světa, zvěstovali evangelium a křtili ty, kteří uvěří. Mohli bychom se snad domnívat, že by učedníci křtili jiné a sami by pokřtěni nebyli?

**ČERNÝ BRATR ZVOLEN
PŘEDSEDOU
SEVEROAMERICKÉHO
ODDĚLENÍ**

Počátkem roku 1979 nastoupil bývalý předseda severoamerického oddělení a místopředseda Generální konference N. C. Wilson do funkce předsedy nejvyššího správního orgánu církve. 11. ledna 1979 byl do uvolněné funkce předsedy severoamerického oddělení GK zvolen bratr Charles E. Bradford. Je to poprvé, co byl do této funkce zvolen bratr černošského původu. Doposud pracoval jako pomocný tajemník GK adventistů s. d. Bratru Bradfordovi je 53 let.

Po svém zvolení prohlásil, že ve volbě nehrála rasová otázka žádnou roli. „Byl jsem jen jedním z několika dalších bratrů, kteří přicházeli pro tuto služebnost v církvi v úvahu. Kdyby mě bratři nezvolili, nebyl bych nijak zklamán.“ Bratr Bradford požádal členy zvláštního výboru GK, kteří jej jednomyslně zvolili, aby ho v odpovědnosti podpírali svými modlitbami.

Bývalý předseda černošského sdružení, bratr Fordham, který je již několik let v důchodu, po oznámení volby napsal: „... všichni členové církve, bez ohledu na barvu pleti, budou mít z tohoto rozhodnutí radost.“

Bratr Bradford povede oddělení, které čítá na 600 000 adventistů ve Spojených státech a Kanadě. Černí bratři a sestry představují téměř jednu pětinu tohoto počtu.

C. E. Bradford pochází ze státu Alabama, kde také vystudoval na naší Oakwood College. Do kazatelské služby nastoupil v roce 1950. Jako kazatel působil v New York City, St. Luis, Kansas City, Dallasu a Baton Rouge. V letech 1961—70 zastával funkci předsedy jednoho sdružení. Od roku 1970 pracoval jako pomocný tajemník GK. Jeho nynější oficiální titul je: místopředseda Generální konference pro Severní Ameriku.

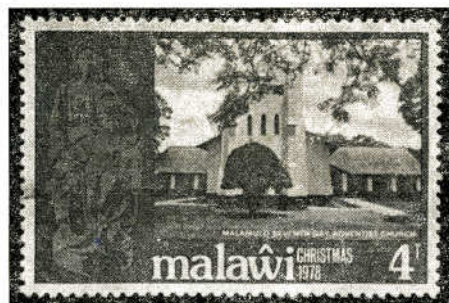

Bratr
Charles E.
Bradford

Tato volba je velmi významná už proto, že se jedná také o Spojené státy, kde je rasová otázka stále ještě všeobecným problémem. Znovu ukázala zásadní postoj adventistů s. d. na celém světě k otázce rozdělování lidí podle barvy pleti nebo původu. Jsme přesvědčeni, že před Bohem jsme si všichni naprosto rovni a že Kristova láska, jak napsal ap. Pavel, boří všechny hráze, které lidi rozděluje.

**MODLITEBNA ADVENTISTŮ
NA POŠTOVNÍ ZNAMCE**

Republika Malawi v Africe vydala poštovní známku, na které je zobrazena misijní stanice a modlitebna církve adventistů. Známkou je čtyřbarevná. Misijní stanice byla založena roku 1902. Pozemek má rozlohu 800 ha a byl zakoupen od baptistů. K misijní stanici byla později přistavěna nemocnice a domov pro nakažené malomocenstvím. Dnes je v republice Malawi na 37 000 adventistů. Samotná republika Malawi čítá něco přes 5 miliónů obyvatel.

NOVÝ EVANGELICKÝ ZPĚVNÍK?

Evangelická církev v NSR ve spolupráci s evangelickou církví v NDR se podle návrhu svých zpěvníkových komisí rozhodla vydat nový zpěvník, který by se používal jak v obou německých republikách, tak v Rakousku. Důvody, které k tomu vedou, jsou především: relativně málo písní s námětem o lásce k bližnímu, o mírové službě člověku a o poslání křesťana ve světě. Zato v dosavadním zpěvníku je nemálo písní, které se neujaly nebo které se jen málo zpívají z hlediska obsahového myšlenkového vyjádření, pro zastaralou melodii nebo které zazpívají jen hudebně školené sbory. Naproti tomu koluje po sborech mnoho písní v různých dodatcích a zpěvníkových sešitech, které mají celou řadu krásných písní a které ve sborech rádi zpívají. Dosavadní zpěvník byl vydán roku 1950. Nový zpěvník by nemohl vyjít dříve než kolem roku 2000.

**SOLIDARITA S VIETNAMSKÝM
LIDEM**

Dne 20. 2. 1979 se konalo v Praze valné shromáždění Regionálního sdružení Křesťanské mírové konference v ČSSR, kterého se zúčastnili také zástupci církve adventistů sedmého dne. Z valného shromáždění byl zaslán dopis velvyslanectví Vietnamské socialistické republiky v Praze, ve kterém se praví:

„Pod dojmem otrěsných zpráv o agresivním útoku na Vietnamskou socialistickou republiku vyjadřujeme vietnamskému lidu svou hlubokou solidaritu a odsuzujeme napadení Vietnamské socialistické republiky současnou vládou Číny.“

Po léta jsme s živou sympatií sledovali zápas Vietnamců o svobodu, nezávislost a nastolení sociální spravedlnosti. Ve vážných okamžicích, které prožíváme, jim přejeme, aby tyto hodnoty, tak bolestně získané, jim zůstaly zachovány a mír byl obnoven. Na míru pro Vietnam závisí v této chvíli mír pro všechny, neboť platí slova Písma svatého: „Kde trpí jeden úd, tam trpí všechny údy.“

ZÁJEM O BIBLI V JAPONSKU

Japonská biblická společnost sdělila, že nekřesťané v Japonsku byli loňského roku nejpilnějšími prodávající bibli. Své tvrzení opírá o poznatek, že v této době bylo prodáno celkem 3 117 656 biblí, zatímco v Japonsku je pouze 800 000 křesťanů.

MILIÓNY NEMOCNÝCH LIDÍ

Světová zdravotnická organizace odhaduje, že přes energickou snahu zlikvidovat malárii, hrozí stále nebezpečí infekce asi 380 miliónům lidí. 400 miliónů lidí trpí trachomem, nemocí, která může způsobit totální oslepnutí a více než 10 miliónů lidí je napadeno malomocenstvím.

JEDINÝ BOMBARDÉR

s celou výzbrojí stojí tolik, jako roční plat pro 250 000 učitelů, nebo 75 nemocnic, z nichž každá má kapacitu 100 lůžek, nebo 50 000 traktorů, nebo 15 000 velkých žacích strojů. Přitom počet dospělých analfabetů na světě se odhaduje na 700 miliónů, což přepočteno je 44 % obyvatelstva ve věku od 15 let. Ročně přibývá 20—25 miliónů negramotných. Kolik různých problémů by se dalo vyřešit, kdyby prostředky vynakládané na zbrojení mohly být použity jinak! Nedivme se proto, že snaha o odzbrojení je tak aktuální. Stavíme se plně na stranu těch, kteří si upřímně přejí odzbrojení a život v míru.

Copak jste nečetli?

Na dveřích různých obchodů, pošt, hotelů nebo úřadů bývají často nápisy: K SOBĚ, OD SEBE, SEM, TAM...

Proč?

VÝST

ZÁKAZ VSTUPU

Zřejmě není tak jednoduché poznat na první pohled, jak se dveře otevírají. Chtějí nás ušetřit zbytečné a nesmyslné námahy, protismyslného jednání a bezúčelného úsilí, které může být nebezpečné pro dveře i pro nás samotné.

V našem životě je vůbec mnoho různých dveří. Jsou i takové, které vedou k bližnímu, k řešení problémů, ke štěstí, k radosti, požehnání či věčnému životu. Musíme vědět, jak se otevírají. Stává se, že se člověk často mýlí. Tlačí tam, kde bylo třeba zatáhnout a marně táhne tam, kde stačilo jen trochu potlačit. Na dveře našeho života umístil náš Pán různé nápisy, návody, jak na to, abychom dosáhli cíle. Znají různě: odpusť, usmíř se, měj víru, miluj, pokoř se, čekej, služ, modli se, pracuj, důvěřuj... V bibli je mnoho jedinečných rad a návodů, jak řešit různé životní situace, ukazatele k volbě správného životního směru. „Musíte se ve všem držet cesty, kterou vám Hospodin, váš Bůh přikázal jít, abyste zůstali naživu, dobře se vám vedlo a dlouho jste byli živi...“ 5 Moj 5,33. „Jen se vzhop a buď odvážný, abys poslušně vždy jednal podle zákona... abys měl úspěch ve všem, co podnikneš... Potom tě bude na tvé cestě provázet zdar, potom dosáhneš úspěchu“ Joz 1,7.8.

Co se stane, když rozběhnutý člověk plnou silou zatlačí do dveří, na nichž bylo napsáno K SOBĚ? Může poškodit dveře, ale v každém případě ublíží sám sobě. Narazí. Možná pak úplně vyvedený z míry hledá nějakého viníka. Stalo se vám to už? Možná někdo za vámi řekl: „Je slepý? Neumí číst...?“

Pán Ježíš také několikrát položil podobnou otázku. Copak jste nečetli? Na mnoho dveří v našem životě dal návod a měl k tomu důvod. Ani v životě není vždy snadné poznat správný směr. Příliš často nevíme jak dál, jak se rozhodnout, jak se zachovat. Mlčet, promluvit? Tolikrát jsme se již mýlili. Všechno se zdálo tak jasné, ale po čase jsme zjistili, že ono to mělo být úplně naopak. I když projdeme jedněmi dveřmi, nemáme zaručený úspěch u druhých. Na život nejsou šablony. Mnozí lidé nadějně začali, ale po čase na nějaké dveře narazili a padli. Boží rady a nápisy mohou doplnit a vyvážit naši lidskou neschopnost. Zažíváme zklamání, protože nečteme. Spolehneme na svůj úsudek.

Bůh nás chce ušetřit zbytečné námahy. Kolik času a úsilí musíme věnovat na to, abychom dali do pořádku, co jsme dříve pokazili. Bůh nás chce uchránit před pády a životními ranami. Často trpíme jen proto, že jsme nečetli, nedali si poradit, jednali proti smyslu, šli proti správnému směru. Zde je zřejmě veliké tajemství moudrosti, životních úspěchů, tajemství štěstí.

Při řešení různých otázek a svízelných problémů Pán Ježíš několikrát překvapeně položil otázku: Copak jste nečetli...? Vždyť toto už mohli vědět a znát. V Písmě to bylo dávno napsáno.

Umíš číst? Máš čas číst?

-kn-